

EGYENLŐSÉG

A MAGYAR ZSIDÓSÁG POLITIKAI HETILAPJA * MEGJELNIK HETENKÉNT EGYSZER

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
BUDAPEST, V, LIPÓT-KÖRUT 26. SZÁM
(FÉLEMELET) ** TELEFONSZÁMOK:
SZERKESZTŐSÉG, KIADÓHIVATAL ÉS KÖNYV-
KIADÓVÁLLALAT 144-30, NYOMDA 92-70

SZERKESZTETTE 1888-1916
SZABOLSI MIKSA
SZERKESZTI
DR. SZABOLCSI LAJOS

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK: EGÉSZ ÉVRE
1200 KORONA, FÉL ÉVRE 800 KORONA,
EGÉSZ ÉVRE: JUGOSZLÁVIA RÉSZÉRE 150 DINÁR,
ROMÁNIA RÉSZÉRE 800 LEI, AMERIKA RÉSZÉRE
8 DOLLÁR * HIRDETÉSEK FELVÉTELÉNEK
A KIADÓHIVATALBAN: V, LIPÓT-KÖRUT 26. SZ.

Egy sánta zsidó diákot,

akit a Doberdón löttek sántává, félholtra vertek. A más-
sának úgy a hasába rugtak, hogy a Rókusba kellett szál-
lítani. A harmadiknak kitépték kezéből tankönyveit és
jegyzeteit, melyekre egy év óta gyűjtött, hogy megszerez-
hesse azokat, a negyedikről lelépték a fejkabátját, az
ötödikről a kalapot és nyakkendőt... Minek folytassuk?
Mindenki tudja, miről van szó, a rendes kedd esti vere-
kedésről, az állatorvosi főiskola kertjében, a rendes kedd
esti jelenetről, amikor a pozsonyi egyetem zsidó orvos-
tanhallgatói kijönnek a fizikai gyakorlatról és kint a sö-
tét kertben, mely véletlenül nincs megvilágítva, megkezd-
dik az antiszemita hallgatók fizikai gyakorlata... a
zsidók ellen.

Eheti eredmény: eltűnt hat zsidó télikabát, hetven
zsidó tankönyv és jegyzet, husz zsidó bot, betörték egy
csomó fejet és megaláztak egy csomó embert, akiknek
irtózatos bűnök van, melyért minden kedd este a tanév
kezdeté óta pontosan meglakolnak. Zsidók. Ah és a töb-
bit is mindenki tudja. A zsidók panaszra mennek, a dé-
kán ur sóhajtozni fog, a rektor ur sajnálkozni fog, még
egy-két sor a lapokban, aztán a zsidó diákok elindulhat-
nak majd házról-házra pénzt gyűjteni új télikabátokra és
a tankönyvekre és jövő kedden este, mikor kijönnek a
sötét kertbe a fizikai gyakorlatról, újból megverik őket.
Ez már a világ rendje.

Mialatt itt Budapesten folyik a hétköznapi élet, vil-
lamosok csilingelnek, autók futnak az utcán és emberek
járnak ügyes-bajos dolgaik után, azalatt néhány középü-
letben a lelki vértanúságnak legszörnyűbbjét szenvedik
szeptember óta a magyar zsidó diákok. Amit annak a
néhány zsidó egyetemi hallgatónak, akiket nagy kegye-
sen felvettek a numerus clausus alapján az egyetemre,
szenvednie kell, különösen az orvosi karon, arra csak
az ókori vértanu-irodalomban van példa. Lassanként,
izenként kinnak a lelkiüket agyon, kergetik óraszünetek-
ben folyosóról-folyosóra, sértegetik, gunyolják, hántal-
mazzák őket, önérzetüket darabonként tépik ki belőlük.
A kínai halál nem ez, mely a halálraitételeket egy évi lassu
kínzás után engedi csak át a tulvilágra. A magyar zsidó
diák élete, mint ez ilyenkor kedd esténként a nyilvános-
ság előtt is kiderül, elnyomott, üzött és védtelen páriá-
hoz hasonlít, mert csak azért, hogy tanulhasson, ötven-
szerezes antiszemita tulerő kínzókamrájában szenvedni át
a legszörnyűbbet, ami egy fiatal lelket érhet.

Azt kell kérdeznünk mégis a sánta futól és azt kell
kérdeznünk a hasbarugotttól és azt kell kérdeznünk a
többi hasbarugotttól is: nem volna-e egyszerűbb, ha ők
is áttérnének a passzivitás terére, ha ők is teljesen k-
ponulnának az egyetemről, átengednék az egész teret a
verekedőknek és januártól kezdve az egyetemeken egyet-
len zsidó sem tanulna itthon, hanem mind elmenne kül-
földre? A külföldi diák-szobákban talán látni fognak,

de lesből nem fog rájuk rontani senki és a magyar zsidó-
ság, mely az Egyenlőség útján százezreket áldoz a kül-
földi zsidó diákság segítségére, nem fogja elhagyni őket
odakünn sem.

Mért ezt itthon úgy sem lehet tovább folytatniok,
Rettegni a keddtől, mert a kertben várnak rájuk, ret-
tegni a szerdától, mert a folyosón támadják meg őket,
a csütörtöktől, mert kikergetik a tanteremből, rettegni
a pozsonyi egyetemtől, mert kerjei nincsenek megvilá-
gítva, rettegni a szegedi egyetemtől, mely ama bizonyos
hulla-ügy miatt el akarja zavarai őket a boncolóasztal-
tól... Legyen hát a numerus clausus teljesen és töké-
letesen keresztül vive és hagyják ott inkább valameny-
nyien az egyetemet!

Statisztikát csinálnak...

Iria: Mezei Ernő.

Kovács Alajos ur, a magyar orsz. statisztikai hivatal ve-
zetője bizonyára buzgó, lelkiismeretes hivatalnok, és ameny-
nyire nyilvánosságra jutott munkájából megítélni lehet,
komoly, szakmáját alaposan művelő tudós is. Ezt az utóbbi
bécses tulajdonságot nem zárja ki az a körülmény, hogy
nagy mértékben kell nála feltételeznünk az aktuális hatások
és napi szenzációk iránt való érzéket is. Legalább Kovács
Alajos ur teljes próbát nyújtott róla legújabb „A zsidók tér-
foglalása” című művében. Mégis kíváncsiabbnak tartottuk
velna saját tudományos hírneve, valamint a hivatalos sta-
tisztika általános megbecsülése érdekében, ha a pillanatnyi
aktualitásnak ezt a finom ösztönét, amely az ő rideg, pontos
számbeli adatokra épített szakmájában különben sem szokott
kivirágzani, ezidőszerint elfojtotta volna magában. Tudva-
levőleg erős szellemi harcok idején általában a statisztikai
adatokkal sok kétes játék üzhető, a különböző csoportosítá-
sok, beállítások és viszonyítások révén a legellentétebb ten-
denciák szolgáltatásban lehet ezeket kiaknázni. Oly elvadult
szenvedélyes agitációk közepette pedig, aminek manap a zsi-
dók helyzetét körülviharozzák, szinte kikerülhetetlen, hogy
a statisztikai adatok tömkelegéből minden pártgyóldalás
a maga fegyverzetét kovácsolja ki. Mindez ugyan a statisztí-
kai tudomány objektív, hívös felsőbbbségét nem érintheti,
becsét, mint a társadalmi megismerés segédeszközét le nem
szállíthatja. Csakhogy! Más színi nyer ez a dolog, ha ugyan-
az a férfi, aki a hivatalos adatgyűjtést vezeti és ellenőrzi, aki-
nek munkálatai a tudományos megállapítás forrásaiul szolgál-
nak, heves társadalmi ellentétek villámlásai között a közönség
izgalmasabb érdeklődését oly művel foglalja le, amelyen az
egyóldalu irányzatosság lidércfénye fut át. Mert akkor a hi-
vatalos adatok megbízhatóságát könnyen boríthatja el holmi
kétes árnyalás, és a tudomány istennője egyszeriben elfor-
dítja tőle fenséges arcát...

Irányzatossá világitást vet a műre már a cím: „A zsidók
térfoglalása”. Ennek a kifejezésnek a nemzeti életfolyamatok
kiderítésénél és osztályozásánál csak úgy van tudományos
értelme és célja, ha a magyar zsidóságot a priori a nemzeti
szervezettől idegen elemnek tekintti, zsidó emberek meg-
jelenését és részvételét a nemzeti munka bármely produktív
ágazatában mindenképp a nemzeti erő lefokozásának, a nem-
zeti szellem és kultúra háttérbe szorításának akarják számba-
vetélni. Vajjon ezen az állásponton helyezkedett-e el Kovács

L.

II.

Ugyanebben a számban a „Ceglédi féngszőrő” című rovatban szövegesen azt az esetet, hogy **Mista Jakab** helyét ahothi foglalni a debreceni gyorsvonathan, ahol azonban köllött vele, hogy az üres helyet egy keresztény uriomber számára foglalták be és a kupéban utazók köllőmben sem szivesen utaznak zsidókkal. „Mert valljuk csak be őszintén — írja az újság — hogy a sokatutazó zsidók bizony sokszor nem a legkellemesebb sokmagya- és valótállatokat terjesztik maguk körül, ami tisztességes uriombernek természetesen nem konvenia. Sőt, különösen este hozzámuk hirtudós káncsott szokott szfrámyillat, hűgphöz lábalhat, a szemből: úgö östökön dephycenek ölébe helyezni. Azonban, hogy Jakabnak

többé összekoccánna ne legyen holmi zsidókkal, közben járunk a Mávnál, hogy zsidók számára külön kocsi készítsen, hátlla a jó Isten csodát tesz ismét a ezek az extra zsidó kocsik megindulának Palesztina felé.

Az október 29-iki fényező: „Bíró (?) Izidor, Cegléd város közismert egyénisége, Izidor, aki arról nevezetes, hogy az indító rugója az abnormális ceglédi drágaságnak. Ő vereti fel a helybeli kereskedőkkel minden pesti hazaérkezés után az árakat... a áldásos tevékenységének gyümölcse az a leküzdhetetlen drágaság, mely Ceglédet az ország leghetetlenebb városává teszi.”

A november 5-iki fényezőből megtudjuk, hogy egy Krausz nevű üvegkereskedő megnehezített egy róla írott riportert a szerkesztőségre. A lap ezt válaszolja Krausznak: „Értésülésünk szerint felelős szerkesztőnk nem zárkózik el a Krausszal való találkozás elől, s ha Krausz is úgy akarja, szombaton este, mikor már öt csillag feljön, kíséretével együtt rendelkezésére áll a Gubody-utca 20. számú ház előtt, hogy a zsidókérdés radikális megoldásáról — különös tekintettel a circumcizióra és a Palesztinába való kiutazás esélyeire — komoly eszmecserebe bocsátkozzék vele.”

BÉCS

Vettük Bécsből a következő megindító sorokat:

Wien, 1922 november 7.

Az Önök megbízottja, dr. Sebeők Dezső ur után a bécsi diákságnak küldött 25 millió osztrák koronáért küldi az összdiákság hálás köszönetét mindazoknak, akik pénzüikkel, munkájukkal, megértő szeretetükkel hozzájárultak ahhoz, hogy 500 szegény magyar diák homlokáról rövid időre eltűntek a redők és 300 ifju ember tanulhat.

Uraim! A beiratásokkal összefüggő segélyezés a napokban befejezést nyer. E hó 11-én ül össze a magyar zsidó diákság, — az Önök megbízottja, szeretett professzorunk, dr. Neumann részvételével, — hogy megbeszélje a módorokat, melyekkel az immár elviselhetetlen nyomoron segíteni lehetne.

Ez a közgyűlés fog egy új diákvezetőséget is választani, mely vezetőség a Központi Diákbizottságot részletesen fogja tájékoztatni a küldött összeg hovaforrásáról és jövő munkájáról.

Tény az, és ezt már ma lezögezhetjük, hogy 150 diák, valamennyien a numerus clausus áldozatai, valamennyien szegények és ambíciózusak, 150 diák be van utazva és tanul dijak kifizetve. Ezt önöknek köszönjük.

Ha hideg szobában is, ha üres gyomorral is, ha üres zsebekkel is, de tanulhatnak! És ez olyan eredmény, melyre a magyar zsidó társadalmunk örökre büszke lehet és örökre dícsőségére szolgál azoknak, akik munkájukkal ezt lehetővé tették.

Mi küzködő diákok csak a szeretet, a ragaszkodás és a büszke magyar önértelünk hangjait küldjük hazafelé, ahová egyszer mégis haza fogunk térni, hogy tudásunkkal hazánk-nak és hűtesszéereinknek visszaadjuk azt, amit a nyomor éme napjaiban tőlük kaptunk.

Ezúttal is csak arra kérjük a Központi Diákbizottságot, hogy a Bécsben tanuló magyar diákok tömegével tartsa fenn az összeköttetést.

Ugy hisszük, hogy dr. Sebeők Dezső ur, aki — habár rövid ideig — közöttünk élt, velünk együtt és megismerle apró életünk nagy bajait, továbbra is szószólónk lesz Budapesten.

Es szászor és ezerszer nagyobb szükségünk van most egy olyan kiváló vezetőre, amikor a számunk folyton növekedik és vele együtt a nyomorunk is, amikor szinte már kiálhatatlan, amit az ember kibír.

A régi vezetőség, amidőn egy újnak adja át helyét, nem mulaszthatja el még egyszer hálás köszönetét kifejezni az egész diákság nevében mindazoknak, akik nyomorának enyhítésében közreműködtek.

Hazaftas és zsidó üdvözléssel:

GOLDSCHMID VIDOR,
e. elnök.

Vallomás a zsidóságomról

Elmondta: Vész József.

Körülbelül két hete annak, hogy íróasztalom mellől, ahonnan figyelem és lejegyzem egy összeomló világnak romokbazuhanását, és egy új világréndnek fájdalmas vajadások között való megszületését, elhívtak engem ide, hogy beszéljek itt, az Önök körében a zsidósághoz való kapcsolatomról. Nem tagadom, el akartam ütni a dolgot azzal, hogy hiszen idestova negyven éves közéleti szereplésem nyitott könyvvé teszi a zsidósághoz való viszonyomat, s így felesleges volna egy nagyobb közönséget ennek részletezésével untatni. De akit Önök hozzám küldtek, nem volt könnyen lerázható. Egy fogas kérdést szegezett a mellemnek: „Ön azokban a külső vallási teljesítményekben, amelyek kifelé a zsidósághoz való tartozandóságot jelzik, eltávolodott tőlünk. Ön, úgy tudom, nem végzi a mindennapra előírt imákat? Ön, úgy tudom, talán csak egyszer egy évben, jomkipurkor jár a templomba. Ön nem törődik az ételrenddel, Ön dolgozik szombaton. Hogy van az mégis, hogy mégis megmaradt a zsidóság egyik elismerten lelkes előharcosának? Önnek erről nyilatkoznia kell” — mondta az Önök küldötte szigorú hangon. Egy percig gondolkozóba estem és azt mondtam: Jövök. Az előadásomnak pedig ezt a címet adtam: Confessiók.

Itt vagyok tehát az Önök színe előtt, hogy hitet tegyek az én zsidó hitemről, az én zsidó hitem lelki rugóiról, azokról az erőkről, amelyekből ez a hit táplálkozik. Amikor a hívó szózat hozzám eljutott, egy pillantást vettem önkéntelenül a lelkembe, és felmerült lelki szemem előtt a legutolsó jomkippur képe. A templom csarnoka, fehér halotti lepelbe öltözött zsidók százaival és ezreivel; az ősrégi zsoltosmák, amelyek a kupola felé emelkedtek; zsoltosmák, amelyeknek dallama talán már a babiloni vizeknél hangzott fel. Az arcon fájdalomrándok, amiket egy évtizedes szenvedésről egy egész nép arculatába. A szemekben fellángoló lelkesedés tüze, amikor Adonájáról, az Egy, Örökkévaló Istencől megemlékszik, és amikor időről-időre felhangzik az Ige, amely magában foglalja az örök alaptételt: Semá Jisroel... az Ige, amelynek hallatára szemembe mindig könny gyűlekszik, amikor a lelkek felemelkednek a világmindenségnek Urához, akinek hatalmas hatalmát, mint a jósága és aki kiválasztott bennünket arra, hogy a szenvedés árán edződjenek meg a lelkünk a hűségben és kitartásban, és közeledjen szellemünk az örök istenséghez.

A kérdésre, amit előem tettek, ez a válasz. A Semá Jisroel igéje jelzi az utat, az évezredek szenvedések útja ez az út, amelyet könnyekkel és vérrel öntözött egy nép pusztán azért, hogy tántoríthatatlan hűséggel és hős kitartással álljon az örökkévaló egy Isten és annak szent parancsai mellett.

Ezt a választ adtam magamnak, de az nem elégített ki. Azt kellett magamtól kérdeznem, kimerül-e ebben az egy momentumban a zsidósággal való kapcsolatom. Rövid megfontolás után arra jutottam, hogy nem. Hiszen, ha a szenvedésben, üldöztetésben való szolidaritás kimerítene a zsidósághoz való kapcsolatot, abból szükség-szerűen az következne, hogy ha egyszer majdan az üldöztetés, elnyomtatás megszűnik, akkor megszűnik a zsidósággal való kapcsolatom is. Ez pedig elképzelhetetlen nekem. Nem csak én élek a zsidó hitben, hanem a zsidó hit is él bennem eleven valóság gyanánt. Mi hát az a másik erő, melynek hatása alatt össze vagyok forrva a zsidósággal és annak hitével? És ekkor elibém

Mérő Jenő

Butorgyára, Budapest, VII., Rózsa-utca 22. sz.
Kizárólag előrendelt Butorok.

fárult egy kép. A modern civilizált világ lelki életének egy képe.

Nem ma óta, évtizedekkel a világháború előtt már, a világ lelkében megindult egy nagy keresés, egy nagy elindulás az Isten felé. Régi vallásokban új erők mozdultak meg, még régibb vallások felé indult az áhítozó lélek. Gutamo Buddha feltámadt, átkelt az indiai óceánon és kezdett hódítani az európai lélekben. Egy új buddhizmus próbálgatta szárnyait, a lelkek egy új hitbéli orientációt keresnek. Jöttek továbbá az okkult tudományok, amelyek mind egy istenkereső borongásnak voltak jelzői. Magukban a keresztény vallásokban is megindult egy sajátos folyamat. Látunk a katolicizmusban hitű lelkeket, amelyek új ösvények felé indulnak el. Látjuk Abbé Loisy alakját, aki próbálta lehántani a kereszténység őshitéről a későbbi korokban reárakott külső rétegeket, és láttuk a német katolikus modernizmusban a Franz Xaver Krauszokat, a Schelleket, az Erhardtokat. Mindmegannyian eltelve attól a meggyőződéstől, hogy vallásuk csak úgy menthető meg a hitetlenség terjedésétől, ha megtalálja a kapcsolatot a modern kultúrával. És elindultak az új uton, bár az eretnekség vádja érte őket. A protestantizmus keretében még élénkebb volt ez a tendencia. Harnack, a liberális theologia előharcosa Wesen des Christentums című művében lényegtelennek mondta a keresztiséget, az Úr vacsoráját. Szerinte evangélikus keresztény az, aki hittel tudja kimondani ezt a pár szót: „Gott und Seele, die Seele und ihr Gott.” Aki erre képes, evangéliumi keresztény, ha nem is keresztelték meg, ha nem is járul soha az Úr vacsorájához. Még tovább ment Jatho, a híres kölni prédikátor, ez azt mondta, hogy az igazi hit szerint „Jedermann seinen Gott im eigenen Inneren erleben muss”.

Mi ez mind? Ez mind nem más, mint visszatérés a zsidóság felé. Minekünk nem kell a mi Istenünket keresnünk. Minekünk nem kell a mi Istenünkkel 50%-ra, vagy 75%-ra kiegyeznünk. A mi Istenünk az örökkévaló egy Isten, végtelen jóságú és hatalmu ura a Mindenségnek.

Ezt belátva állunk a mi isteni teremtnök színe előtt és kérdezzük magunktól: nem kell-e áldanunk azt a sorsot, amely nekünk, zsidóknak végzetül adta, hogy hitvallást téve mellette, a tiszta egy istenhit mellett kitartsunk, magunkra vállalva a népek mártíriumának fájdalmas, de dicső sorsát. Kihámozva a vallásból a hitnek lényegét, úgy találjuk, hogy a mi zsidó hitünknek nincs revideálni valója a maga erkölcsi és szellemi tárházában. A zsidó vallás alapja, a Tízparancsolat minden időben legdrágább kincse marad az ember erkölcsének, az ember isteni rendeltetésének. Ez a Tízparancsolat a zsidóságnak legdrágább kincse. Ezt csakis a zsidó néptől lehetett kapnia az emberiségnek, amely népünkől kapta a tizenegyedik parancsolatot is, amely betetőzése, koronája a tiznek: Szeresd felebarátodat, mint tenmagadat. Ha van az emberiségnek jövője, csak eme parancsolatok útján érheti el, csak úgy fejlődhetik felfelé, ha ezen a csapáson halad tovább. Azért én magamnak csak azt kívánom, hogy az ősi hithez való ragaszkodás után, ha lezárul az életem, és közeledik az óra, amikor az enyészet angyala az ágyam felett kibontja szárnyait, legyenek körülöttem hittestvéreim, akik elröppenő lelkemnek útjára adják az Igét, amely a zsidóság legféltettebb kincse: a Semá Jiszroel Adonaj Elóhénu... szent igéjét.

Coboly zurmola-kabátok jutányosan Breitfeld utcánál, Váci-u. 10

Lembergben megszüntették a numerus clausust

A lengyel közoktatásügyi miniszter rendeletet bocsátott ki, mely szerint az a numerus clausus, mely a zsidó hallgatók tekintetében a lengyel egyetemen fennállt, megszűnik és a jövőben sem a tudományegyetemen, sem a műegyetemen nem alkalmazható. Ez a hír a pogromok hazájából érkezett.

Fuvallat

„A pécsi városházára még nem érkezett el a fajvédelmi fuvallata” — mondja egy rezignált hangú pécsi riportjában a Szózat. Pécsen még nem engedik kiragasztani az Ébredők plakátjait, nem engedélyezik a „fajvédelmi szempontból összehívott gyűléseket” és Nendtvich Andor polgármester kijelentette: „Pécs város törvényhatósági bizottságában nemi török antiszemita hangot”.

Reakció — mondja erre a Szózat, — sőt: kaszinó. „Pécs közéletét, politikáját, társadalmi mozgalmait a kaszinó irányítja.” És a kaszinó nem enged egyetlen fuvallatot sem, egy gyenge, sóhajszzerű, leheletfinom, habkönnyű, lenge, éterikus fajvédelmi fuvallatot sem a pécsi városházára. Hiszen csak egy fuvallatról volna szó, olyanról, amely úgy hangzik, mintha az f belűt nyitott ajakkal kimondjuk. Néhány fuvallatszerű plakátról, a városi tisztviselők fuvallatszerű elbocsátásáról, a városi bérletek egészen gyengéd, fuvallatszerű felmondásáról, valami olyanféle fuvallatról, amilyen a budapesti városházára benomult. Egy kis lenge fuvallat, amely négyszáz zsidó tanítót, mint a pelyvát el-sodorja a helyéről, egy kis fuvallat, mely tíz rokkant zsidó mészárosot úgy penderít ki a vásárcsarnokból, mint ahogy az ajkunk leggyengébb fuvása a levegőbe szórja a légénghűségnek nevezett virág gyenge szirmait. Egy kis fuvallat, mely a tanügyi tanácsnok ajkairól október hatodikán hazafias buzditó szavakban törhessen magának utat. Egy egészen gyenge kis fuvallatról volna csak szó, ártatlan kis városházi népharagról, fuvallatszerű kis kilengésekről, felelőtlen fuvallatokról, néhány jogosan elkeseredett fuvallatról, egy-két álruhás fiatalok fuvallatról, egy pár egészen férfias fuvallatról. Szóval, néhány — hogy is tiszteljük csak meg? —, néhány... Nem. Fuvallat. Ez a legjobb szó. Az enyhítések szótárában, azt hisszük, elérkeztünk a végső szóig.

A harmadik sir

A napokban egy sápadtarcu fiatalember jelentkezett az Egyenlőség szerkesztőségében.

— Az Avarffy-féle főtárgyalást elolvastam... Azért jöttem fel... Sok ilyen fiatalember jár most fel hozzánk. Szerényen, szinte félénken jönnek be az ajtón, mintha kérni jömnének. Pedig mindegyik hoz valamit. Adatokat, gyűrött, ezerszer elolvasott, meg is könnyezett okiratokat: elesett zsidó hősekről, legendás vitézekekről, rokkantokról. Szibériai leveleket olyanoktól, akik irtak, de már évek óta nem tudnak róluk semmit.

— Tessék beszélni — bátorítottuk a fiatalembert.

— Egy adatot hoztam — szólt meghatottan — adatot... a harmadik tölgyesi sirról.

— A harmadik tölgyesi sir... Szabolcsi Lajos az Avarffy-pör főtárgyalásán azt mondotta:

„Erdélyből írják, hogy a tölgyesi országtól jobbra, az 1036-os magaslati ponton három magángos sir domborul. Három elhagyott sir a lelancolt országban. Az egyiknek ez a név: Taron Ignác őrzetű, a másikon: Becher Lajos hadnagy, a harmadikról lemosta a nevet az eső, csak a zsidó vallásos embléma maradt rajta. Ennek a harmadiknak a ne-

Velour-szövetek és bélés-selymek nagy választékban.

Feltűnő olcsó árak.

Szöllősi és Kálmán

selyem- és szövetruházsa

Budapest, IV., Hajós-utca 16. (Buda-u. sarkán)

vében és az ő lársainak nevében, az ismeretlen, az elfelejtett, a névtelen zsidó halottak nevében, akik ott fekszenek elhagyott pirokban Görznel, Dornavatránál, Sztojanovnál, akiknek holttestét a Piave nem sodorta az anyakönyvi hivatalok elé, az ő nevükben kérek igazságot és az ő becsületük nevében kérek felmentést."

— Tud valamit talán erről a harmadik halottáról? — kérdeztük.

— Tudom a nevét — felelte bánatosan. — A harmadik tölgyesi halott: az apám. Én temettem el évekkal ezelőtt az 1086-os magaslapon. Aztán elszakadtam a sírtól. Nem hallottam semmit az apám nyughelyéről. Most, amint elolvastam az Avarfő-ügy főtárgyalását: most hallottam róla évek óta először. Megtudtam róla legalább annyit, hogy az esővíz legmota a fejfáról az apám nevét . . .

Az apja neve: Fehér József volt. Ma úgy írják: Fehér (Weisz) József. Maradjunk meg mi is ennél a kifejezésnél. Fehér (Weisz) József egyszerű, becsületes zsidó iparos, műszerész volt Brassóban. Akkor Brassó még magyar volt és Fehér József sem volt zárójelben Weisz. Két gyermeke volt Fehér (Weisz) Józsefnek: egy fiú, meg egy kisleány. Fehér (Weisz) József a munka embere volt. Hadi erények nem látszótlak meg rajta. Ő is csak akkor lett hőssé, amikor a föld kigyulladt, 1914 nyarán és a munkaköpenyt csukaszürke egyenruhával kellett feleserélni. Fehér (Weisz) József is bevonult, törzsőrmester lett a 28-ik gyalogezredben és bár a kora és mestersége is arra utaltak volna: nem ült be valami katonai műhelybe, hanem az arcélre ment, a huszonegyévesek közé. József főherceg személyesen tűzte a mellére a vitézségi érmet. Fehér (Weisz) József ekkor negyvenhat éves volt.

A háború nem akart véget érni. Két évvel később, 1916-ban, már a fia, Fehér (Weisz) Sándor is bevonult. Félgyermek, mindössze tizenhétéves volt ekkor. Csakhamar tizedes lett a 3. számú bosnyák gyalogezredben. A tizenkettedik században szolgált a fiatal káplár és egymásután kiérdemelte a nagyvezést, kisezést, bronz vitézségi érmelet, a Károly csapateresztet és a sebesülési érmet. Ugyanabban az időben történt az is, hogy a románok egy vasárnapról hétfőre virradó föllelt augusztusi éjszakán Brassó mellett betörték Erdélybe. Fehér (Weisz) József családjának, mely most már csak az anyából és leánykájából állott, menekülnie kellett. A rettenetes éjszakai menekülés izgalmait és fáradságát megölte a törékeny, gyenge kisleányt és az anyja egyedül temette el gyermekét. Az apa, mikor a gyászszírral együtt megtudta, hogy a fia is bevonult, együtt akart lenni immár egyetlen gyermekével. Áthelyeztette magát ő is a 3-as bosnyák ezredhez és ettől kezdve együtt szolgáltak a tizenkettedik századnál: az apa, Fehér (Weisz) József törzsőrmester és a fia, Fehér (Weisz) Sándor tizedes.

Nem sokáig lehettek együtt. Alig két hónappal később, 1916 október 20-án, a románok megtámadták az 1036-os magaslapot. A harc tűzében az ellenségnek sikerült elfoglalnia a fontos magaslati pontot. A tizenkettedik századnak jutott az a feladat, hogy szuronyrohammal kiűzze onnan a románokat. A rohamot Fehér (Weisz) József törzsőrmester vezette. Ott harcolt a vitéz katona a szakasza élén és a fia látta, amint apját szuronydöfés érte. A szurony a mellén szaladt be és a hátán jött ki. Aztán összeesett és meghalt. A fia temette el ott a tölgyesi országutól jobbra és ő írta rá a fejfára az apja nevét . . .

— Azóta semmit sem tudtam az apám sirjáról — mondta könnyezve Fehér (Weisz) Sándor és most tudtam csak meg, hogy a nevét is elmosta a hó fenn az erdélyi hegyeken. Névtelen halottakhoz jó az Isten — tette aztán hozzá halkán, elcsukló hangon.

— Hát magával mi van? — Kérdeztük.
— Huszonnyolc hónapig voltam a fronton, két lövést kaptam, három golyó ma is benne van a testemben.

— Mi a foglalkozása?
— Villanyszerelő vagyok.
— Milyen az élete sora?
— Nyomorgok. Nincs szüsem.
— Hol lakik?
— Kertésztelepen 21. sz.

A 12 éves Schwarz Béla halála

Szombathely, 1922. nov. 10.

Az „Egyenlőség” tekintetes szerkesztőségének

Budapesten.

Dr. Horowitz József helybeli főrabbi úr által beküldettem ma Önöknek 1000 koronát a külföldön nyomorgó zsidó iskolai hallgatók részére. Mint b. lapjuknak állandó előfizője, az alantakat közlöm Önökkel:

Fenti összeg egy része 12 éves, egyetlen drága fiamnak megtakarított pénze volt, kit két napi betegség után a jó Isten magához szolgált. Utolsó óráiban tudta, hogy halála bekövetkezik, pénze hováfordításáról ő maga gondoskodott: hogy küldjük el Önöknek. Igen, ha a szülők a gyermekükbe a vallással együttjáró jószívűséget beleplántálják, akkor utolsó kívánsága egy 12 éves gyermeknek így nemes és magasztos.

Végül megjegyzem, hogy drága elhalt gyermekem oly rajongója volt az Önök lapjának, hogy a pénteki nap, mely napon az Egyenlőség érkezett, valódi örömnappal volt részére, bár megadta volna a jó Isten, hogy nagy zsidó férfit nevelhettünk volna belőle.

A boldogult az áll. főreáliskola II. oszt. növendéke volt, és egyike a legjobb tanulóknak, az iskola hely. igazgatója a növendékeket a temetésre teljes számban felvonultatta és a sírnál a legszívelebbről búcsúztatta az ő szava szerint szép piros és örökösen mosolygó drága növendéküket, Schwarz Bélát.

Ugy az elemi iskolában, hol két évvel ezelőtt járt, mint a reáliskola osztályaiban a temetés utáni napon, egy órát a növendékek nem tanultak, hanem ezen egy órát arra szentelték, hogy drága fiam érdemeit és fiatal kora dacára irói tehetségét méltatták.

Maradok örökké hű hívők?

SCHWARZ ZSIGMOND.

Előadás a kitértokről

Tartotta: dr. Kadosa Marcel.

II.

Mit kell a nagypapának mondani?

Hölgyeim és uraim, nem csekély dolog az: elütni a környezettől, furesának, megjelöltnak lenni az emberek között. Soha se szünök meg bámulattal adózni azoknak a pájeszes és kaftános lengyel zsidóknak, akik egész életükön át, kora gyermekésgüktől kezdve a sírjukig céláblául szolgálnak az emberi türelmetlenségnek, vásottlagnak, ostobaságnak és gonosziságnak azok miatt a külsőségek miatt, amelyeket ők hitük lényegéhez tartozóknak gondolnak. Nem tudom, van-e Önöknek fogalmuk arról, hogy milyen érzés az, ha az embert a közöny és nyelvtölgötés üldözi végig az élet útjain. Hiszen többé-kevésbé minden zsidó érzett már ebből valamicskét, különösen az utóbbi időkben, de a saját becses személyünk tekintetében azért még a legrosszabb napokban is többé-kevésbé valamennyien élveztük a nagy tömegben való elkeveredés nyugalmát. A pájeszes zsidó azonban az üldözött vad helyzetében jár-kei az emberek között, ami még akkor is borzalmas tortúra, ha az üldözés csupán a végignézésben és a szembevigyorgásban nyilvánul meg. Én véletlenül saját személyemben éreztem egyszer életemnek egy hónapján keresztül, hogy milyen érzelmek között él az az ember a világban, aki közneveltség tárgya.

Egy jó pajtásommal, mint fiatal jogászember, Olaszországba mentem utazni. A szívünk telve volt idealizmussal, lelkesedéssel és rajongással, a zsebünkben pedig a Nápolyig szóló szabadjegyen kívül összesen 300 korona volt. Ezzel akartuk ketten egy hónapig járni Itáliát és szándékunkat meg is valósítottuk. Ámde valamelyikünk szerencsétlen ötlete volt: mielőtt utra keltünk, vettünk 30 koronakért két teljesen egyforma fehér vadászosra szabott fehér vászonruhát és két teljesen egyforma fehér pörge kalapot. Ez máig is megfellehetetlen előttem, hogy miért, de ebben az öltözetben őrláit feltűnést keltettünk Itáliában. Már az első állomáson, Padovában észrevettük, hogy egy köcsög fejű, jóképű olasz magyarsága feltűnően ránk mosolygott. Azt hittük, hogy kacsoz

Kodás volt, de amikor érteni akartunk róla, akkor megfutamodott és a távolból nevetett felénk. Csakhamar egy második, harmadik nevetőre akadtunk és Bolognában már észrevettük, hogy a gyerekek ismételtén elibénk kerülnek, úgy néznek és nevetnek bennünket. Nem volt nehéz rájöttünk, hogy az öltözetünkben van valami, ami ezeknek az embereknek a nevetőizmaikat csiklandozza, de mivel pénzünk nem volt, nem tudtuk rája segíteni. Oly börtönműködés volt azonbán ezt az állandó derűtséget látni magunk körül, hogy nemmi örömünk nem volt az egész gyönyörű utunkban. Napolyban már kedélybeteg voltam és akkor azt mondtam, inkább nem eszem, de ennek véget vetek. Vásároltam öt líráért egy lüsterkabátot és úgy éreztem magam, mint aki a mesebeli köntöst ölti magára, amely láthatatlanná teszi. Bolognában azonban csak egy napig tartott, mert másnap egy óriási zápor lepelt meg bennünket, amelyben bőrig áztunk és az én öltözetem lüsterkabátom úgy összeugrott, hogy az ujjam csak a könyökömig ért és most nevettek azután csak igazán a taliánok, amerre csak jártunk.

Azóta tudom én, hogy mi lehet az, pajesszel és kaftánban járni annak a látásához nem szokott emberek között és tudom azt is, hogy mily fonák és méltatlan helyzetbe kerülnek azok a hűtlen emberek, akik a zsidóságot elhagyva, olyan környezetbe törekcszenek, ahol az ő zsidó voltuk, amelyet a keresztények nem moshat, riktóan megkülönbözteti őket a környezettől. Hallottam egyszer egy öreg kitértől, akihez elhozzák a kis unokáját, aki már kereszténynek jött a világra. „No, mit kell a nagypapának mondani?” — kérde a mama és tolja a nagyreményű kis ivadékot a nagypapa felé. A kis lurkó erre kiöli a nyelvét és azt mondja a nagypapának: „bűdös zsidó!”

És ez a vaskos adoma nagy általánosságban jól jellemzi a helyzetet.

Mi az ok tehát, amely arra bírja az embereket, hogy belehelyezzék magukat ebbe a kényelmetlen helyzetbe és viseljék az olykor valóban kínos konzekvenciákat? No, tessék gondolni, hogy mindig a frívól gondolkodás viszi erre az embereket.

Három jó emberem van az utóbbi időkben kitérték között, ezeknek a lelkébe belelátok és tudom, hogy egyik se frívól gondolkodású, náluk közről és alaposan megfigyelhettem a kitérések állagos motivumait és egyiknél se a frivólitásban találtam az indítékot. Persze van ilyen is sok. Van egy ismerősöm, akinél szintén elég jól meg tudom állapítani kitérése okát az asszony divatmajmolásában. Mikor hallottam, hogy az asszonynak egy előkelő barátnője, akit neveléses módon majmol minden mozdulatában és eszlekedetében, kitért, akkor tudtam, hogy ő is ki fog térni és hogy minden más tekintetben korrektül gondolkodó férjét is magával fogja vinni a hűtlenedésbe. Persze, mikor megkérdeztem, ő se ezzel motiválta, hanem ő is a gyermekei érdekében hozott áldozatnak tüntette fel a dolgot. De a nagy sietség és mohóság, amellyel ezt az „áldozatot” meghozta, engem — meg is mondtam neki — arra a Monna Vanna-paródiára emlékeztetett, amelyet a Folies Caprice-ban láttam annak idejében. A kis Rott volt Princivalle, aki csak úgy volt hajlandó Pizának megkegyelmezní, ha Monna Vanna éjjel semmi máshoz, mint egy szál köpenyben kimegy hozzá a sátrába. És Monna Vanna, a nagyszerű öreg Weissné kimegy, hogy megmentse Pizát. Megjelenik a sátorban, ahol Princivalle szaval és szaval és aradozik és esküdözik. Monna Vanna pedig folyton sürgeti: Én feláldozom magam Pizáért! Mentsük meg Pizát! Mentsük meg Pizát!

A Hanna gyermekvédelmi egyesület helyiségeiben VII., Kazinczy-utca 51 november 15-től kezdve d. u. 3—5-ig gyermeksegélyezési ügyekben segélyt és felvilágosítást nyújt.

Gyöngyszemek

a talmudból és a midrásból

Irja: Szabolcsi Lajos

Tudjuk a tanítást:

„Aki jóért rosszal fizet, annak házából nem mozdul el a baj.”

De Rabbi Simon bar Abba így hirdeti ezt a szentenciát a zsidó közösségnek:

„Ez, amit hallottunk, csak eleje egy zsidó tannak. Akivel jót tettek és aki, — hálátlanul, — ezért rosszal fizet, az hitünk szerint meg kell hogy bűnhődjön érte. De én ehhez hozzáteszem: nemcsak az bűnhődik. Az is bűnhődik, aki a rosszért rosszal fizet, vagyis aki bosszút áll azon, aki őt megbántotta. Ezt sem szabad! Mert az a szabály, hogy rosszat tenni senkinek sem szabad: sem barátoknak, sem ellenségnek.”

(Szeretném, ha Prohászka püspök ur elolvashatná a zsidó morál e hegyesucsként fénylő, eredeti zsidó zamatú megnyilatkozását Midrás Berésisz Rabba 38. fejezete 2. pontja alatt. Ez is hozzátartozik a zsidó felebaráti szeretet tanához. Tessék megérteni a héber igét: *Mesiv roo láchász roo lo szomus roo mibészó*. Nekünk tiltja a mi hitünk, hogy viszonzzuk ellenfeleink bántalmait. Nekünk nem szabad rosszal fizetnünk gyűlölöinknek. Mi szeretetet kaptunk örökbe mestereinktől évezredek óta.)

Fúj a szél. A szegény asszony, ki buzaszemet szedget a tengerparton, tördeli a kezét. Ehen fog halni, mert nem lesz mit ennie a télen, elszórta a szél a magot előle, vége sovány kenyerének. Fúj a szél. A halász, ki várakozva ül vitorlásán a tengerparton, felujjong örömeiben. Lesz élnivalója neki és családjának, mert a szél kifeszíti vitorláját és elviszi hajóját a nagy vizen, kezdődhet a vidám halászat. És fúj a szél, ugyanaz a szél.

A sas, ha elfárad, leszáll a sziklára. A vércse, ha kimerül, megpihen a fa koronáján. De a galamb, ha elfárad és kimerül repülés közben, a galamb nem száll sem sziklára, sem fák közé, mert nem bízhatik senkiben és semmiben. Ő rá mindenütt halál és ellenség leselkedik. A galamb, fáradtan is, repül tovább: egyik szárnyával pihen, másikkal hasítja a levegőt.

Szegény, béna Izrael, ki nem tudsz schol megpihenni, szegény zsidó népem, te, az üzőtt galamb, már csak egyik szárnyaddal repülsz — de azért repülsz tovább...

(Berésisz Rabba 39, 8.)

Rabbi Tanchuma ott állott a szenvedő nép között, a forró alkonyatban és imádkozott...

Egyszerre jelentették neki:

— Mester! Bűn történt Izraelben. Láttunk egy férfit, aki elvált feleségével társalgott és pénzt adott neki, holott ezt törvény tiltja a mi népünk között!

És már hozta is a tömeg a férfit.

Rabbi Tanchuma megszakitotta imáját és ránézett:

— Fiam! Miért tetted?

A férfi könnyezett:

— Mester... tudom, nem volt szabad... tudom, elvált tőlem és nincs joga tőlem mit sem kérnie... nem

KEMÉNY-KALLÓS

SELYEMÁRUHÁZA

Budapest, IV., Kassuth Lajos-utca 2. sz.
Telefon 100-20. (Ferencendiek templomával szemben)

Nagy választék selyemkötőleger-
ségek, szővelek és bársonyokban

Is azokkal szembe fordított. De Tán, hogy mondd? hogy éhenlő! hogy nyomorog! és az én szívem megindult és segélyem rajta, kihez már nem fűz semmi!

És Rabbí Tanchuma, Izrael vezére, megismegatta a Tóra fejt, anélkül irtózatlan hangon, hogy megremegtek a fák, kiáltott a szót mennyboltra:

— Hallottad ezt, ó Örökkévaló! Megszánta elűzött kivétel, mert szenvedett! Pedig annak az asszonynak nem volt mált váraia tőle! Hallottad ezt, Izrael Istene? És Te, Világ Ura, kiről írva van, hogy Könyöröltes és Ingatlan, nem szánsz meg minket? És Te, kinek mi vagyunk kedvelt fiai, nem könyöröltes rajtunk? És Te, ki látod, hogy pusztulunk, veszünk, szenvedünk és éhenlünk, méltad, Te, Atyánk, engednél élvezni minket, kiket megadhoz fűrtől örökre, elválhatatlannal?

... A szót mennybolt meghasadt azon az estén és édes zápor ömlött a tikkadt, szomorú földekre...

Nem a fejből, hogy ne legyen gúgós; nem a szeméből, hogy ne legyen kacér; nem a füléből, hogy ne legyen kíváncsi; nem a szívből, hogy ne legyen féltékeny; nem a lábból, hogy ne legyen nyugtalan; — de egy szorony és egyszerű csontból, a bordából alkotta az asszonyt az Úr.

A földön vetettek ágyat...

A debreceni egyetemen tanuló zsidó hallgatók internátusi helyiségeit rugonfalvi Kiss István egyetemi tanár elrekviráltatta magának. A debreceni lakáshivatal ugyan elutasította R. Kiss István kérését, azonban Miskolczy Lajos főispán mint lakásügyi biztos kiutalta Kiss István részére a zsidó egyetemi hallgatók internátusának helyiségeit. Burger D. József hitk. főtitkár, az internátus vezetője felülvizsgálati panasszal fordult Vass József népjóléti miniszterhez, ki a főispán végzését felfüggesztelte és az akták felküldését rendelte el. Burger főtitkár többször jelentkezett ez ügyben Vass miniszternél, de nem fogadta. Sőt Hegymegi Kiss Pál képviselő is kihallgatásra jelentkezett, de a miniszter őt sem fogadta. A pesti i.r. hitközség memoranduma sem vezetett eredményre, a kultuskormány is közbelépett az internátus érdekében, de semmi sem használt, Vass népjóléti miniszter elrendelte az internátus kilakoltatását. Kiss István tanár ügyvédje a múlt héten megjelent az internátus helyiségeiben végrehajtóval, rendőrökkel, és munkásokkal, a zsidó egyetemi hallgatókat kizavarta az internátus helyiségeiből, a butorokat és tankönyveket pedig kihajigálták. A zsidó diákok tehát kikerültek az utcára. Ezzel szemben a Péterfia-u. 25. szám alatti házból az összes lakókat kilakoltatták, hogy a keresztény egyetemi hallgatók mensáját és internátusát elhelyezhessék. Érdekes egyébként, hogy R. Kiss István most adta el Hatvani-u. 54. sz. házá, melyet annak idején 150.000 K-ért vásárolt, 870.000 K-ért... A kilakoltatott zsidó diákoknak az udvaron terítettek ebédhez. Este pedig Burger főtitkár ebédlőjében a földön vetettek ágyat a tizenegy kilakoltatott internátusi diáknak...

A szegedi menzáért. Deutsch Sándor orvostanhallgató a szegedi menza javára Nyírbátorban gyűjtést indított 2000 K eredménnyel, melyhez Mandel Dezső ur, a Bóni vezérigazgatója saját és a gyártelep részéről 5000 koronával, Dr. Szabó Sándor és Fisch Sándor 1000—1000 koronával járultak. Fogadják az uton is hálás köszönetünket. A vezetőség.

KÖNYVEKRŐL

A zsidó tudományosság állapota

Válasz. Jogászok, jogtanácsosok a magyar zsidóságunk egy válsága lehet: a munka. S ebben a munkában nagy és komoly feladat vár a tudomány és irodalom képviselőitől. Ha nem is várja egyetemi katedra, akadémiái tagság, a művelődési, matematikai, fizikai, filológiai, történettudományi és más tudományok a maga problémáival. A tudományunk minőségének politikai határát, mincson kére a napi politikával, de politikussal válik, melyet — s ma ez a helyzet — az eredményeivel a politikai harc programját és történetét kell igazolnia. Itt természetesen egyetemes értékű problémák vannak, de vannak mellettük olyan feladatok is, amelyek megoldását nálunk csak zsidó tudós vállalhatja: ilyen többek között a zsidóság (s benne a magyar zsidóság) történetének, irodalmának ismeretelése s az erre vonatkozó kutatások eredményeinek népszerűsítése. Tudománynépszerűsítés... ennek a fogalomnak rossz híre van, különösen ma a nálunk, ahol a népszerűsítés rendszerint csak tudománytalanságot takar s határozatlanságot, felületességet, problémáit elhomályosítást jelent, ahol az irodalmi s kulturális egyesületek összefogó ereje sokkal gyengébb, programja sokkal bizonytalanabb s következtelenebb, semhogy megakadályozhatta volna a zsidó szellemi élet számos területének elcsúszását.

A népszerűsítő munka komolyságának első feltétele az a biztosság és céltudatosság, amelyet csak a tudás s a gondolkodás fegyelmezettsége, a problémák lényegének felismerése adhat a népszerűsítőnek.

Örömmel köszöntjük Bánóczy József és Gábor Ignác új vállalkozását, a Népszerű Zsidó Könyvtár-t, mert programjuk összeállítására arra vall, hogy lényegében hasonlóan látják a népszerűsítés célját. A Könyvtár hat első száma kitűnő kezdet. Jó gondolat volt B. Eötvös Józsefet állítani a sorozat élére (A zsidók emancipációja) nemcsak az író iránt való kegyelet vagy az államférfi történelmi pozíciója miatt. Eötvös neve ott van minden író tollában, aki a magyar zsidóság emancipációjával foglalkozik. De Lessing epigrammájára gondolunk: Wer wird nicht einen Klopstock loben? ... Eötvös formulázta meg első ízben "magyarul" azokat az elveket, amelyek a felvilágosodás óta állandóan visszatérnek az emancipációs irodalomban, tanulmányban emberi dokumentum s Magyarországot aligha képviselte más tisztább meggyőződéssel, nemesebb pártosszal a kulturbakónak ellen folyó egyetemes küzdelemben. Bánóczy József előszava a füzetnek külön érdekességet és értéket ad. Hasonló értelemben vett időlen időszerűség jellemzi Goldziher Ignác három előadását (A zsidóság lényege és fejlődése) s hálások vagyunk kitűnő kiadójuknak, Stern Ábrahámnak, hogy a Magyar Zsidó Szemle lapjaiból „új életre hivat” őket. Jelentőségüket ma, amikor Spengler kulturpessimizmusával szemben a neoidealizmus egyik iránya éppen a vallásos megújulástól várja a válság megoldását, jobban érezzük, mint valaha. Az előadások közül kettő a profétizmus történetével foglalkozik, míg a bevezetés az alapfogalmakat tisztázza. Az előadások ideje összesen a Comte-Buckle-Spencer-féle pozitivizmus diadalra jutásának időpontjával s Goldziher a pozitivizmus szellemében látja a zsidó vallás történeti fejlődésének dinamikáját, amikor organikus fejlődésről beszél vagy általános érvényű törvényszerűségekkel operál, sőt a kor normatudományára, a szociológiára való utalás sem hiányzik, de viszont nem kisebb fontosságot tulajdonít a szellemi erőnek s a nagy egyéniségeknek. Az egyén s egyénfeletti tényezők strukturaközösségének felismerésével olyan álláspontot foglal el, aminőhöz csak jóval később kerültek után jutott el a neoidealizmus történetfilozófiája.

Bian Lajos kis tanulmányából (A talmud) is lehetne vezetni a tudománynépszerűsítés teljes módszertanát. Az a

Fehérnemű-kelengye, vászon, asztalnemű

széles kivitelben

FENDRICH IMRE és TÁRSA cégérel Budapest, IV., Deák-tér 3.

mód, ahogyan programjához híven tárgyilagosan és hű-
degen, alanyi érzések nélkül, a megbízható, tiszta igazságot
közli a legegyszerűbb alakokban, ahogyan megrajzolja a
zsidó hagyomány belső kialakulásának s külső keretének a
történetét, ahogyan megvilágítja a misának meg-talmud-
nak egymással való viszonyát, tartalmát, a talmud kapcsola-
tát az ásatások eredményeivel, jelentőségét a kultur- s a
természettudományok nézőpontjából, s ahogyan végül néhány
gyakorlati példán keresztül mutatja be a talmud struktúr-
ját — mindez mintaszerű s a legteljesebb elismerésre
mélto. — Uj, töretlen területre vezet Heller Bernát, amikor
a Szentírásról kezdve, a talmudon, midráson át az észak-
afrikai meg spanyol zsidó irodalom koráig (XIII. sz.) vázolja
a héber mese történeti fejlődésének az útját. (A héber
mese I.) Minthogy jórészt ismeretlen, nehezen hozzá-
járható anyagról van szó, Heller nagy súlyt vet a tartalmak
analízisére, de nem éri be az egyszerű ténymegállapítással,
hanem a tárgytörténeti kapcsolatok, kölcsönhatások, pár-
huzamok kiderítésével a héber mesét minden egyes esetben
beilleszti az egyetemes fejlődésbe. Minthogy a héber mese
külön életében sorra előkerülnek az ismert típusok és for-
mák, Heller tanulmánya lényegében egyetemes mesetörté-
net, úgy amint a héber mese fejlődésében tükröződik. Örü-
lünk, hogy az erkölcsi szellemi összetevők erősebb hang-
súlyozásával rést ütött a Köhler-Bolte-iskola dogmatizmu-
sán, amely egyre inkább csak elvont adottságot hajlandó
látni a költői tárgyakban s motívumokban. — Blau, Heller
történeti-filológiai módszerétől elüt a Kiss Arnoldé, aki
Gabirolt, a spanyol zsidó irodalom fénykorának nagy költő-
jét ismerteti. (Salamon Ibn Gabirol.) Eljárását a Spengler
féle „Dichten über Geschichte“ analógiájára „Dichten über
Dichter“-nek nevezhetnők. Lirizmusá bőven és gazdagon
árad, ott is, ahol ridegebb lényyszerűséget várnak. Konkré-
tebb, megfoghatóbb az a kép, amelyet Gábor Ignác rajzol
Dante kortársáról s barátjáról, Manocellóról. (Manocello
élete és költészete.) Csak a lényeges vonásokat s adatokat
regisztrálja, ezért aztán súlyosabb apparátus nélkül is, élénk
megjelenítő erővel kalauzolja az olvasót Manocello korába,
életébe s költészetének tartalmi meg formai problémáiba.
Egy német irodalomtörténész Heineról írván, kíváncsúnak
mondja, ha valaki Manocellón kezdve Heineig szállítaná a
zsidó költő tipikus vonásait: Gábor Manocello-jában most
együtt látni e vonások jórészét.

Dr. Turóczy József.

Istentisztelet a föld alatt

(Regényes elbeszélés a spanyol zsidóüldözés korából.)

Irla : Szabolesi Miksa.

(A mester hátrahagyott írásaiból.)

Hang a temetőben.

Aznap este volt a negyvenedik évfordulója annak
— ez a gondolat foglalkoztatta — hogy utoljára látta a
drága sírokat. Milyen este is volt az, milyen rettenetes
egy este! Az 1492. évnék tiso-beov estje. A jámborok
máskor is gyász között töltötték az estet, amelyen véget
vetettek valaha Izrael első királyságnak; melyen fel-
dultak második államát is, de az az este, az a rettenetes
este mégis más volt, egészen más volt.

Az utolsó est volt, melyet azok a zsidók, kik elhatá-
rozták, hogy kivándorolnak, de hitüket meg nem ta-
gadják, hazájukban, Spanyolországban töltötték. A temp-
lomokat, az utcákat és a temetőt hangos sirás, keserves
jajszó töltötte meg.

Különösen a temetőket. Ezekről szakadtak el legne-
hezebben. Akik kivándoroltak, övéiket magukkal vitték,
de halottjaikat ott kellett hagyniok. Mennyi öröm,
mennyi gyász emléke! Azokban a sírokból aludt a
multjuk, a dicsőségük, aludt ösiségük bizonyítása. A leg-
régibb család a legújabbá válik, ha új hazába költözik.

Amint tisztában voltak magukkal, hogy kivándorol-
nak, első gondjuk volt a temető biztosítása. Mert hátha
fölszántják, hátha a drága tetemeket nyugalomukban
megzavarják, sírjaikból kihányják, meggyalázzák! Rop-

pant. Észkegek árán biztosították, vagy legalább hitték,
hogy biztosítják maguknak a temető földjére való örök
jogot. Szevillában például a zsidó község 30.000 aranyat
fizetett a magisztrátusnak azért, hogy először szóbeli es-
küvel, azután roppant erős szerződéssel kötelezte magát
arra, hogy a temető jogát örök időkre respektálja, hogy
sem fölszántani, sem egyáltalában felhasználni nem
fogja és hogy végül erős büntetéssel sújtja, kik a sírokat
megholygatják, meggyalázzák. A később Hollandiában,
Törökországban és az afrikai partokon alakult spanyol
zsidó községek levéltáraiban az első akták a spanyol vá-
rosokkal kötött és a temetőket illető szerződések voltak.
Be is tartották azokat egy darabig a hatóságok, míg ké-
sőbb a szent inkvizíció törvényszéke föl nem oldotta
őket kötelességük alól. A zsidóval és hitetlennel szemben
— hangzik a híres formula — sem esküt, sem ígéretet
betartani az igazhitű embernek nem kell. Földültek a
temetőket, a csontokat kihányták, vagy az élő ivadékok-
kal együtt a máglyákon megégették.

Sejtették ezt sokan, amiért voltak olyanok, kik ha-
lottaik maradványait magukkal vitték, míg mások sírkö-
veket vagy ilyenek részeit cipelték magikkal a száműze-
tésbe.

Negyven esztendővel a kiűzés után, azaz 1532-ben,
a sevillai zsidók temetője, mely csak félmérőföldnyire
volt a várostól és melyet vastag, erős fal vett körül, meg-
sértetlenül volt meg. Odazarándokolt a Spanyolország-
ban akkreditált nápolyi követ, a nagy Rabbi Ábrahám
Maiorka ivadéka.

Maga előtt látta nagyatyját, ki 40 évvel azelőtt, azon
a szörnyű estén, ott állott szülei sírjánál, könyeivel áz-
tatván a rögöket: látta a többi martirokat, amint zokogva
esküsznek, hogy hitükhez hívek maradnak, akármi tör-
ténjék velük. Szenvednek, meghalnak, de hitelenekké
nem válnak.

Olyan holdvilágos este volt akkor is, mint ma. Min-
den sírtól egy vagy több ember bucsuzik. Egyszerre föl-
hangzik az est lithurgiájának első versszaka, Jeremiás
siralma, az Écha. Nagyatyja recitálja és utána zokogva
a gyászolók csapatja, férfi, nő, gyermek: „Écha jasva
vadad“. Ő, be elárvultan, be elhagyottan üli gyászát...

Annyira látja, hallja a negyven év előtt történeteket:
annyira megjeleníti előtte a multakat a visszaemlékezés,
hogy akaratlanul is megnyílnak ajkai és hangosan sirja
a dudvalepte sírok között a nápolyi király követe:

„Écha jasva vadad...“

De mi volt ez? Ezt a három szót, való, ő mondotta,
tudta, hogy ő mondta, de hallotta a folytatást is: „Hajr
rabathi am, hajeta kealmana.“ (A város, mely nép te-
kintetében olyan hatalmas volt, ime, özvegyé vált.)

Vagy csalódás volna csak? Fantáziája játszanék
vele? De ez lehetetlen. Mert még azt is észrevette ha-
marjában, hogy a hang, mely neki felelt, nem úgy ejtette
ki a szót, ahogy azt ő (a követ) gyermekkorában tanulta.
De honnan jött az a hang? Itt senki sincs. És ki is zen-
gene héber gyászdalt ott, ahonnan 40 éve vándorolt ki
az utolsó zsidó?

Lehetetlen, hogy hallotta volna.

— Várjunk csak, — szólt önmagában. — Folytatom
a lamentációt, hátha újból jön felelet.

És belekapott a második versbe:

„Bachó szivke válajla“ (sirva sir csendes éjjelen).

Alig hangzott el az utolsó akkord és már megjött
a felelet:

„Ve dimeatha al lecheja“ (és könnyei végigesurog-
nak orcáin).

Maiorkát remegés fogta el, homlokáról vastag csep-
pekben csorgott le az izzadság. Figyelt a hang irányára
és azt vette észre, hogy alulról jön.

— Mindenható Isten! Mi történik itt? A halottak
felelnek szavaimra!

(Folytatjuk.)

HIREK

Hová megyünk e héten?

(Belépődíj nélküli zsidó kulturális előadások.)

Vasárnap, folyó hó 19-én délután 2/5 órakor a Páva-utcai templomban (IX., Páva-utca 3/a) dr. Frisch Ármint tart előadást *A kabbala és a chassidizmus* címen.

Hétfőn, folyó hó 20-án d. u. 5 órakor az OMIKE helyiségében (Rákóczi-ut 17.) előadásokat tartanak: Vázsonyi Vilmos dr.: *Ki a gettóból!* (A magyar zsidóság problémái.) Heggy Rózi, a Belvárosi Színház tagja: *Versék. Szabolcsi Lajos: Egyszerű történet.* (Novella.)

Szerdán, folyó hó 22-én este 7 órakor Újpesten, a hitközség tanácsstermében (Beniczky-utca 4.) Felek Gyéza tart előadást *A magyar liberalizmus mérlege* címen.

—

Két magyar zsidó orvos. Az egyik: Az „*Ergebnisse der Chirurgie und Orthopädie*” című jelentékeny német tudományos munka most megjelent kötetében sok német tanár neve között az egyik fontos fejezet (Fertőző sebészeti bántalmak) élén szerényen húzódik meg egy név, dr. Láng Adolf neve. Nem tanár, nem is német s e fontos munka megírására mégis alkalmasnak találták. Ez a dr. Láng Adolf a Benárdék szerint nem alkalmas arra, hogy a Munkásbiztosító pénztár egyik szerény orvosi állását betöltse.

A másik: Az „*Ergebnisse der gesamten Medizin*” utolsó kötetében 14 tanár neve közt egy magyar név: dr. Holló Gyula. A terjedelmes munka, mely a nevét viseli, a hozzáértők szerint az utolsó évek tuberkulózis-irodalmának egyik legjelentősebb terméke. Holló Gyula dr. nem tanár, sőt most már klinikai dolgozói lehetősége sincs...

Két magyar zsidó diák. A héten a középiskolai verseny-vizsgálatok pálmáját egy zsidó vallású diák, a farsori gimnázium VIII. osztályát végző Gusztáv Kornél nyerte el. A szegedi egyetem jogi karáról közlik most velünk, hogy a közoktatásügyi miniszter átirata folytán megtartott verseny-vizsgálati pályázaton az öt nyertes között szintén akad zsidó: Székely István.

A szegedi egyetemen — írják nekünk — folyó év tavaszán, a közoktatásügyi miniszter átirata folytán verseny-vizsgálati ösztöndíjra hirdettek pályázatot. A pályázati hirdetmény szerint választott tantárgyból kellett írás- és szóbeli vizsgára menni, s az öt legjobb vizsgázó évi 1000 kor. állami ösztöndíjban részesül.

A jogi karon az öt pályázó között volt egy zsidó is: Székely István — Seltmann Lajos hódmezővásárhelyi főrabbi unokaöccse. A vizsgázók nagyrészt könnyebb alapvizsgálatgyakból mentek vizsgára, Székely István pedig egyik legnehezebb szigorlati tárgyból: a kereskedelmi jogból, habár még közvetlen III. alapvizsgálója előtt állott. A vizsga júniusban meg is volt, s a kar mind az öt pályázót érdemesnek találta az ösztöndíjra, de legjobbnak Székely István dolgozatát és feleletét ítélte, s egyedül ezt terjesztette fel „jeles” jellezzel, míg a többiek jó, illetve elégséges jellezzel terjesztettek fel a közoktatásügyi miniszterhez. A miniszter döntése a múlt héten érkezett meg, s a döntés a kar véleménye alapján mind az öt vizsgázót érdemesnek ítélte a díjra.

Nagy zsidó párt a lengyel nemzetgyűlésen. November 5-én folytak le a lengyel nemzetgyűlési választások és eredményük a zsidóságra nézve rendkívül kedvezően alakult. A listaszavazás és a zsidóság 90%-os választási részvétele következtében 19 zsidó képviselő jutott mandátumhoz. Varsóban megválasztották Hirschbaum, Grünbaum és Prilutzky zsidó képviselőket, valamint Chapiro főrabbit és dr. Hartglas hitközségi elnököt. Lodzban megválasztották dr. Rosenblath hitközségi elnököt, Czenstochában Balaban főrabbit, Kalischban Mendelssohn ügyvédet, Krakóban dr. Bulva ügyvédet.

Ezenkívül kilenc galíciai zsidó képviselőt. Dacára annak, hogy a szocialisták és demokraták közt is vannak egyes zsidó képviselők, mégis 16 tagból álló zsidó felekezeti parlamenti párt alakult meg Varsóban, mely távol áll a cionizmustól, de amely zsidó felekezeti kisebbségi alapon áll a parlamentben és küzd az elnyomott lengyel zsidóságért.

Dr. Kohn Sámuel és dr. Goldziher Ignác emléktáblájának leleplezése. Felekezetünk két nagy fiának, dr. Kohn Sámuel főrabbinak és dr. Goldziher Ignác egyetemi tanárnak emlékét márványtáblákon örököltette meg a pesti izr. hitközség. Az emléktáblákat a VII., Holló-utca 4. sz. ház falán helyezték el. Ez a ház volt évtizedeken át lakóhelyük és fáradhatatlan tevékenységük színhelye. A két márványtábla ünnepélyes leleplezése november 19-én, vasárnap délelőtt 11 1/2 órakor lesz. Az ünnepi aktus a VII., Holló-utca 4. számú ház kapuja előtt fog lefolyni.

Utódaim is... Nagyságos dr. Szabolcsi Lajos szerkesztő urnak! Értesitem Nagyságodat, hogy mai napon postautalványon küldtem az Egyenlőség-nek címére a külföldön tanuló szegény magyar zsidó diákok felségélyezésére 2000 koronát. Szíveskedjék tudomásul venni, hogy havonként egyezer koronát áldozok e nemes akcióra, amíg a numerus clausus tart. Miután beteg ember vagyok és ha nélkülnél a numerus clausus hosszabb életű lenne nálamnál, intézkedem, hogy ezen most tett ígéreteimet utódaim is pontosan betöltsék. Maradok mely tisztelőmet kifejezésével Gyulaházi Arthur, Nyíregyháza.

Regény 1922-ből. Trenton, N. J., 1922 október 24. Az „Egyenlőség” szerkesztősége Budapest. Igen tisztelt Szerkesztő Ur! Az Egyenlőség ez év okt. 7-i számának egyellen, (a 12.) oldalát hozta otthonról a posta, s ez egy régen feladott szomorú reményemet váltotta valóra. A jelzett 12. oldalon egy cikket olvastam: „A dornawatrai hősök” cím alatt. A felsorolt hősi halotti nevek között az édesapám neve is szerepel. Az édesapámé, aki a hivatalos irások szerint eltűnt, míg egy birtokomban levő tábori lapon, Veres János tizedes, ki ugyancsak az 5. népf. honvéd gyalogezrednél szolgált, tudatott, hogy az apám hősi halált halt Czernovitznál 1917 február 21-én. A Veres Jánoshoz intézett levelem azzal jött vissza, hogy a cinzett is meghalt. Hat hosszú éven át sok minden történt. Már azóta beleéltük magunkat, hogy nincs apám többé. Én azóta Amerikába kerültem, azóta egy másik nagy veszteség is ért, midőn szeretett öcsém tragikus körülmények között örökre elvált tőlünk... Együtt indultunk el Amerikába, de ő egy kelést kapott a torkában s három nappal a megérkezésünk előtt a tengeren meghalt. Én félőre ültem, s még a legegyszerűbb szavak sem jöttek ki a számon rendesen. A hajón utazó többi zsidó hit-sorsosok sem pénzt, sem fáradságot nem kimélték, behalzsamoztatták a halottat, az én halottamat, elvitték a szárazföldre, csak azért, hogy mint zsidót temessék el az anyaföldbe. Egyet sem ismertem közülük, egynek a nevére sem emlékszem, tízféle nemzetiséghez is tartoztak: de zsidók voltak. Most a dornawatrai hit-sorsosok akarják ugyanazt tenni apámmal, s én így jutok az elveszett apám nyomára. Szíves válaszáért előre is megköszönve vagyok tisztelő hive Vas (Wasserstrom) Jenő. Édes apám neve Wasserstrom Ábrahám volt.

Hangverseny. Fazekas Klári fiatal zongoraművész, Szendy fanitványa, a fiatal művészi generáció egyik legtehetségesebb tagja, november 19-én, vasárnap, este félkilenc órakor tartja ez évi koncertjét a Zeneakadémia nagytermében. Brahms-, Beethoven-, Schumann- és Zsolt-darabokat fog előadni.

HANS ELKÁN rokkant kályhás mester
VIII., József-utca 58.
Elvállal cserépkályhák átrakását és minden e szakmába vágó munkákat a legjutányosabb árban.

**Fűszer és csemegé
üzlet**

Budapest, V., Lipót-körút 11.
Telefon: 338.

PICK J.

ALAPÍTOTT 1897.

**Cukorka különle-
gességi üzlet**

Budapest, V., Lipót-körút 18.
Telefon: 170-98.

— A lelekezőli Szeke ünnepe. A nagyváradi hitközség október hó 22-én nagy és fényes ünnepség keretében iktatta be a rabbiszékbe dr. Resovszky Arthur főrabbit. A beiktatás a felekezeti béke és egyetértés gyönyörű ünnepévé magasodott. A Budapestről érkező rabbik és kíséretük, a Káposztásgázda utazott küldöttséggel együtt a nagyváradi állomáson a község társadalmának színe-java fogadta vallásfelekezeti különbség nélkül. Az állomásonál Steiner-Miksa bankigazgató tartott lelkes üdvözlőbeszédet, majd a mintegy 30 kocsiból álló menet a fényesen kivilágított és gyönyörűen fel díszített templomhoz hajtatott. Az előcsarnokban a hitközség előjárósága fogadta a főrabbit, ki a főrákat megáldva, az orgona bugása és a „Hiszekegy” hangjai mellett vonult be a templomba. A templomot zsufolásig megtöltötte a közönség. Az összes hivatalok, testületek és vallásfelekezetek képviselői voltak. A templomban a hitk. elnöke, dr. Grünbaum Nathaniel ügyvéd, igazi zsidó érzéstől áthatott beszédében üdvözölte a beiktatandó főrabbit s felhívta székeinek elfoglalására. Az egyházi szertartást megnyitó Mincha-imát Ábrahámovics Márk nagykanizsai főkantor, a nagykanizsai templomi énekkar segítségével végezte „mesterien. Dr. Eisenberg Géza tapolcai főrabbi tartotta meg ezután magas szárnyalású beiktató beszédét. Az ünnepség kiemelkedő pontja dr. Resovszky Artur székfoglaló beszéde volt. „Papja akarok lenni — mondta — az egyetemes emberiségnek, zsidó vallásomnak és magyar hazámnak.” A szép ünnepély a Himnusz akkordjaival ért véget. Az ünnepély után dr. Resovszky főrabbi a hitközség tanácstermében fogadta a küldöttségeket, melyek között az összes egyházak képviselői voltak. A lélekemelő ünnepélyt 100 terítékű társasvacsora fejezte be, mely a leglelkesebb hangulatban a késő éjjeli órákig tartott. A társasvacsorán megjelentek az összes hivatalok vezetői, vallásfelekezetek lelkészei s számos szebbnél szebb felkészültben ünnepelték a beiktatott főrabbit. A felkészültök sorát rendeki Bárány Sándor járási főszolgabíró nyitotta meg, ki a kormányzóra ültette poharát. Dr. Kiszely László kuriai bíró, a járásbíró elnöke, a banketten megnyilvánuló testvéri szeretet és összetartásnak fontosságát méltatta, Karbuczky József, Nagyvárad község bírja pedig a politikai község nevében üdvözölte a főrabbit. Dr. Nébel Imre rabbi, fővárosi hitoktató ötletes és dr. Ellenbogen Ignác sümegi főrabbi költői beszédében ünnepelték a főrabbit. A legnagyobb hatást azonban dr. Klein Miksa az orsz. rabbiképzőintézet tanárának eredeti és a klasszikus nagyidőkre emlékeztető felkészültje váltotta ki. Az utolsó felkészültöt dr. Eisenberg Géza tapolcai főrabbi tartotta, ki hangzottatta, hogy ez az asztal, hol egy város társadalmának színe java, rend, rang és vallásfelekezetre való különbség nélkül így egybeforrva tud ünnepelni, tényleg az Ur színe előtt vagyoni!

— A nürnbergi zsidó nagygyűlés. Amire a magyar zsidóság évek óta nem tudta összeszedni erejét, azt a számra nézve sokkal kisebb és az antiszemitizmus alatt is erősen szenvedő bajor zsidóság megtette: országos tiltakozó gyűlést tartott. A bajor zsidó hitközségnek országos nagygyűlése okt. 30-án folyt le Nürnbergben. Dr. Neumeier igazságügyi főtanácsos tiltakozott a zsidóságnak a forradalmi elemekkel való azonosítása ellen. Utána dr. Freudenthal nürnbergi főrabbi beszélt erről a témáról: Állam és zsidóság. A zsidó vallás — mondta — nem néphez kötött, hanem éppen úgy, mint a katolikus: népek fölött álló (überweltlich). A zsidó „világuralomról” szóló antiszemita legenda hamis, mert a zsidó messiási gondolat nem rombadott államokon akar felépülni, hanem virágzó államok egyesülését jelenti. Az orosz és a magyar zsidóság nem azonos a bolsevizmussal, mert mindkét helyen a zsidó polgárok rendkívül sokat szenvedtek a kommunizmustól. Dr. Stein frankfurti rabbi Ludendorff támadta antiszemita aknamunkájáért és felhívta, hogy kötes állításait a zsidóság ellen igazolja be. Dr. Fränkel igazságügyi tanácsos kifejtette, hogy a német gazdasági élet összeomlását Rathenau meggyilkolása okozta, ami az antiszemiták

polgárháborújának kezdőét jelentette. Állást foglalt az antiszemita tervre ellen, kik egy új zsidó-ada (Judensteuer) behozatását akarják. Végül dr. Silberstein, a bajor zsidó szövetség elnöke, tiltakozó igazságügyi főtanácsos terjesztett elő határozati javaslatot, melyet egyhangúlag elfogadtak. A határozati javaslatban az áll: Bajorország zsidó lakossága a népszékség napjaiban elszakíthatatlanul eggynek érzé magát a német nemzettel és a bajor hazával. Mi bajor zsidók, kik századok óta összenőttünk hazánk kultúrájával, gazdasági életével és irodalmával, minden erőnkkel dolgozni akarunk Németország újjászülésétért. Egyhangúlag óvást emelünk az antiszemita mozgalom ellen, mely összeomlítja a német társadalmat, a német családot, a német iskolát és a német kultúrát és megakadályozza Németország meggyógyulását...

— Pető Sándor emléke. Vasárnap délután, több mint ezerfőnyi közönség jelenlétében leplezték le a rákokorczutári temetőben Pető Sándor dr. nemzetgyűlési képviselő, a zsidóság kiváló harcosának sírmlékét. Abrahamson főkantor éneke után Hevesi Simon dr. főrabbi mondott gyönyörű beszédet: „Küzdője volt — mondta — az emberi jogoknak és emberitársai javának és ezt nem lehet soha elfelejteni. Híven követte haláláig azt a férfit, akinek a magyar zsidóság a legtöbbet köszönheti: Vázsonyi Vilmost.” Utána Vázsonyi Vilmos dr. tartott nagyhatású beszédet. A „Dunántúlról jöttünk — mondta — szívünkben az igazi magyar érzéssel, ajkunkon az igazi, szépen csengő magyar szóval, lelkünkben ahhoz a röghöz való ragaszkodással, ahol őseink nyugszanak... Szüleinknek akartunk csak örömet szerezni, ez volt ifjúságunk első gondolata, dicsőséget és hírnevet szerezni azért, hogy az apai szívnek öröme legyen... Férfiassága és bátorsága, de meleg szíve és kedélye is a legjobb emberek, a legderékabb harcosok közé állították. A magyar zsidóságot küzdött és Pető utolsó éveit megkeserítette és tönkretette az a bolsevizmus, melyet éppen a magyar zsidósággal szeretnek azonosítani. Ő a bolsevizmus áldozata lett. Élete végén két kórral küzdött, a testét marcangoló betegséggel és a reakció térfoglalásával. Utolsó szava a nemzetgyűlésen a numerus clausus elleni kiméletlen támadás volt, mely törvény tárgyalásakor azt kiáltotta a terembe: Joguk nincs, csak erejük van hozzá, hogy megszavazzák... Emlékét híven fogjuk őrizni.” Utána dr. Lederer Sándor hitközségi elnök vette át a sírmlékét a hitközség nevében és fogadalmat tett, hogy a hitközség a kiváló harcos emlékét tiszteletben fogja tartani.

— Müller Lajos butorgyáros, Dohány-utca 37.

MEGNYILT

BRISTOL

MEGNYILT

selyemkülönlegességek
áruháza

Budapest, IV., Koronaherceg-utca 16.
(Szapáry-névar.)

Eredeti lyoni és svájci selymek
napi áránál sokkal olcsóbban.

Kérem a címre ügyelni.

Belvárosi Tanintézet Előkészítő polgári
iskolai magán-
IV., Veres Péter-utca 42. sz. em. vizsgákra.

BUTOROK

HARTMANN
asztalosmesternél
VII., Hornád-utca 22.
Ótész és pontos készítés

Linoleum és viaszkos vászon árát olcsón vehet
LÖRINCZ JENŐ
Budapest, VIII. ker., Népszínház-utca 34. sz. linoleum-üzletében.

— **Hymen.** Ohlbaum József és Grünfeld Amál Püspök-
lány, október hó 29-én házasságot kötöttek.

— **Hymen.** Mihály Bajót és Merbl Bözsiké Budapesti jegy-
zők. (Minden külön értesítés helyett.)

Dr. Dési Lázár orvos Tataró, október 31-én tartotta es-
küvőjét Schwarcz Erzsikével, Schwarcz Zsigmond berli-
nyával Pétejen. (Minden külön értesítés helyett.)

Klein Armin Dercsike eljegyezte Schiff Gizuskát Gábor-
fánból. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Házasság.** Dr. Ernst Ernő orvos, a Magyar Zsidó
Főiskolai Hallgatók Rivaló bűző elnöke, november 19-én
deli 1/1 órakor tartja esküvőjét Vittól Katóval.

— **Halálozás.** Schreiber Rezső Pécsen november 6-án
életének 76-ik évében meghalt. Temetése november 8-án
volt. Nagy és kiterjedt rokonság gyászolja.

Dániel Armin, a hődmézővársárhelyi hitközség érdemes
tagja, november 10-én, élete 68. évében elhunyt.

— A „Zsidó Magyar Főiskolai Hallgatók Országos Szö-
vetsége” f. hó 12-én tartotta dr. Ernst Ernő elnöklete alatt
III. rendes tisztújító közgyűlést az Omike helyiségekben. A
közgyűlésen megjelentek: dr. Hevesi Simon főrabbi, Szé-
kely Károly mérnök diszelnökök, sióagárdi Zöld Márton
egzredes, dr. Weiller Ernő, az Omike főtitkára, dr. Fábian
Béla nemzetgyűlési képviselő, Somogyi Lajos a Menza el-
nökségi tagja, disztagok, kik főlszólalásukban buzdították
az egyetemi ifjúságot az összefarásra, leltvéri szeretetre,
s a mai nehéz viszonyok közt minden vonatkozásu egy-
ségre. Sándor Pál nemzetgyűlési képviselő pedig levélben
üdvözölte a közgyűlést. A közgyűlés halás szavakkal emlé-
kezett meg az ifjúság jöteviről s örömmel állapította meg
nagy munkájukat. A közgyűlés ezen alkalmat dr. Sza-
bolesi Lajosnak, a Szövetség disztagjának, a magyar zsidó
egyetemi ifjúság lelkes barátjának és támogatójának, min-
den igaz ügy bátor harcosának üdvözlésére, kit az Avarfly-
ügyben a független magyar bíróság oly fényesen igazolt.
Az új tisztikar egyébként egyhangulag a következőkép vá-
lasztatott meg: Ügyvezető elnök: Weisz Elemér o. h.;
társelnökök: Engedy Emil okl. mérnök, Engländer Árpád
szig. orvos, Benedek János o. h., Ledner Sándor o. h.,
Weiszlovits Miklós o. h.; alelnökök: Miskolczy Vilmos o. h.,
Weinfeld Arthur o. h.; főtitkár: Várnai Imre o. h.; titká-
rok: Kaufmann Kálmán o. h., Szántó Dezső j. h.; főpénz-
táros: Darvas Lajos szig. mérnök; pénztárosok: Besnyő
Honka o. h., Turányi Béla o. h.; főellenőr: Balla Gyula, el-
lenőrök: Förstner Béla o. h., Bihari Ervin; főjegyző: Bár-
kán Miklós m. h.; jegyző: Vas Imre o. h.; háznagy: Ka-
tona Endre. A közgyűlés óriási lelkesedéssel választotta a
magyar zsidó közéleti nagyságokat disztagjai sorába: dr.
Ernst Ernőt, a szövetség 1921—22. évben volt elnökét, dr.
Fábian Béla nemzetgyűlési képviselőt, dr. Weiller Ernő
ügyvédet, özy. Wittmann Mórnt, az Omike menza elnök-
asszonyát, Somogyi Lajos, Kuliner Gyula és Koch Jenő
urakat, az Omike menza elnökségi tagjait.

Hócipő, sárcipő kapható, javítható Neumann-nál, Nagymező-u. 44.

— Hirdetéseink legnagyobb része anyagtorlódás miatt
mai számunkból kimaradt, minthogy a papirtorlódás miatt
16 oldalnál többet nem adhatunk. Kérjük ezért hirdetőink
elnézését; jövő héten közöljük a kimaradt hirdetési olda-
lakat.

— HEUMANN Rózsa, a kiváló zsidó hangversenyéne-
kesnő koncertje a Vigadóban november 22-ikén.

Társaságbeli urinő,
kitűnő gazdasszony, vállalja estélyeknél,
jouroknál és minden alkalomra az összes
rendezést, sütést, főzést egyedül
végzi pompás kivitelben. Vidékre is megy.
Szíves meghívást vár „Elsőrendű munkaerő” jeligré
a kiadoba, ahol esetleg a cím is megludható.

ELŐSZOBABUTOROK

konyhaberendezések, gyermek- és leányszobabutorok,
nagy raktára HAVAS (Kohn) FÜLÖP asztalos-
mesternél, Budapest, VII., Rózsa-u. 20. Telefon: J. 2—48

A katonák emléke

Nagyságos dr. Szabolcsi Lajos főszekesztő urnak
Budapest.

Mély tisztelettel közlöm Nagyságodat, hogy az abonyi
izr. hitközség képviselőtestülete f. é. november hó 12-én tar-
tott gyűlésében dr. Steiner Zoltán képviselőtestületi tag indít-
ványára egyhangulag elhatározta Nagyságos Szerkesztő Ur
üdvözlését azon alkalmából, hogy a hősi halált halt zsidó val-
lása magyar katonák epalékének diadalt aratott a független
magyar bíróság által. Mindenkor tisztelettel és megilletődés-
sel szemléljük és kísérik Nagyságod bátor, férfi, megál-
kuvást nem ismerő magatartását, valahányszor sikra száll a
magyar zsidóságnak az édes magyar haza érdekében tett
szolgálatának elismeréséért. Ma is, amikor sikerült eloszlat-
nia a zsidóságot ért méltatlan, vérlázító vádat, köszönjük
Nagyságodat és biztosítjuk soha el nem muló tiszteletünkről
és halánkról. Fogadjon Nagyságod az abonyi izr. hitközség
őszinte üdvözlésének nyilvánítását és vagyok Nagyságos Fő-
szerkesztő Urnak mindenkor

Abony, 1922 november hó 12-én

teljes tisztelettel:

PINTER GYULA,
elnök.

Budai Zsidó Hitközség

II., Fő-utca 12., I. sz.

633/1922. sz.

MEGHIVÓ.

A Budai Zsidó Hitközség 1922. évi november hó 26. napján
(vasárnap) délelőtt 9 órakor II. ker., Fő-utca 12. I. em. 8. sz. a

NAGYGYŰLÉST

tart, melyre az összes választójoggal felruházott tagokat
ezennel meghívom.

Napirend: 99 képviselőtestületi rendes tagnak és 15 pót-
tagnak 3 évre való választása.

Budapest, 1922 november 13.

BARACS, hitk. elnök.

Jegyzet: A szavazás d. e. 1/2-10-kor veszi kezdetét s megszakítás nélkül tart,
amíg választó jelenkezik. A záróra este 8 óra előtt ki nem tiltható.

Pászkasütőde

teljes berendezéssel,
körkemencékkel eladó.
Özy. Klein Józsefné Ujpest, Nádor-utca 1. sz.

86-ik alkalmi vásár

RIPPEL játékboltjában

Budapest, V., Deák Ferenc-utca 12.

SEMMERING-en

a HIRSCH PEKSIÓBAN (Fürst rabbi ur felügyelete
alatt) a téli időny december 1-én veszi kezdetét,
Prospektust kívánatra:

PENSION HIRSCH SEMMERING.

Menyasszonyi keiengyék,

gyermekfelneműek

Székely Jenő-nél IV., Kammermayer Károly-utca 2
(Szervita-tér sarkán).

Adler szücs

VI., Király-utca 94.

Alaska róka-, szürke róka, szürke farkas- és szörmekabátok a legjutányosabb árban

Korall- és borostyán-füzérek, gránát és fekete zománc biedermeier-ékszerek, arany, ezüst régiségek vétele a legmagasabb árban.
KRAUSZ TESTVÉREK műtővások IV., Harisköz 4.

Elegáns

ebédlők, hálók, uriszoba, garbiturák, csillárok, festmények, szőnyeg, új és használtat veszek és eladok.
BLAU-né
Wesselényi-utca 13., félemelet 2. sz.
Telefon: József 125-60.

Menyasszonyi kelengyék

fehérműlek, asztalműlek, vásznak és sifonok rendkívül lezállított árban kaphatók Budapest, IV. ker., Haris-köz 5. szám.
Bleyer Sándor
Különlegesség kézimunkafüggönyökben és ágyszerűkben!

BATIK selyemvásár!
pongyolára, lámpacernyőre, függönyre és bélése öblökre
2950 K-tól
legszebb mintákban

Leikovits Mór selyemáruházában
IV., Hajó-utca 12-14

— **Pofozás.** Az egyik budapesti gimnáziumban történt. Történelemórán a VIII. osztályban a diákok tudományra való áhítatos szomjúsággal várták a tanár ur szavait. A tanár ur bejött a tanterembe, elfoglalta helyét a katedrán és magyarázott. Elmondotta, hogy a zsidók az éka az összeomlásnak és Deák Ferenc és társai a magyar liberalizmusban azok, akik elősegítették ezt a romlást. Hiszen „ők azok, akik hatalmat, pénzt, földbirtokot adtak a zsidóknak”, „ők azok, akik a zsidókat támogatták a Kárpátoktól az Adriáig. Mit csürjük-csavarjuk a dolgot? a nemes oktató faji alapon, sőt, hogy jobban mondjuk, fajvédelmi alapon kezelte a történelmet. Nem kell elfelejteni, hogy a tanár ur a történelmi események magyarázatánál párhuzamot is vont az akkori és a mai idők között. Szerinte igen logikusan kifejtette, hogy a zsidók minden hatalom, a zsidók lopnak, zsarolnak, a zsidók csinálják a drágaságot. Erre az egyik zsidó fiu halkán és egyszerűen csak ennyit mondott:

— A buza ára 11.000 korona!

A tanár ur szeme mérgesen és élesen villogott, méltóságteljesen felállt a katedrájától, odament a fiuhoz s alaposan összeverte. Az eljárás folyik...

— **Aranylakodalom.** Bachrach Sámuel és fiaí varrógépkereskedő cég alapítója, Bachrach Sámuel és neje november 11-én ünnepelték családjuk körében aranylakodalmukat.

— **Román Klárka levele.** Kedves Szerkesztő bácsi! Az „Egyenlőség” tegnapi számából Anyuskám felolvasta azt a cikket, amelyben azokról a szerencsétlen gyermekekről van szó, akik az internálótáborban kénytelenek élni. Mindketten sirtunk és elhatároztuk, hogy összeszedünk minden nélkülözhető ruhadarabot és elküldjük ezeknek a szegény gyermekeknek. Hála a jó Istennek, nekem van mindenem, mert jó Szüleim gondoskodnak rólam és így segíteni akarok azokon a kis társnőimen, akiknek semmijük sincs. Kezelt csókolja Román Klárka, III. oszt. tan.

— **Az Avarffy-pőr öröme.** Nagyságos Szabolcsi Lajos Főszerkesztő Urnak, Budapest. Az Avarffy sajtóperből kifolyólag aratott diadal emlékére és örömeire kérem szíveskedjék tudomásul venni, hogy örömmel vagyok hajlandó a Bécsben tanuló magyar zsidó diákokat tőlem telhető módon segíteni és pedig szerintem legegyszerűbb volna, ha a Diákbizottság utasítana egy Bécsben tanuló tisztességes magyar zsidó diákol, hogy nálam minden hó elsején a Diákbizottság utalványára ellenében 30.000 (azaz harmincezer) osztrák értékű koronát felvehet, tehát az első 30.000 korona december hó 1-én felvehető. Az elmúlt, szeptember, október és november hónapokra pedig megboldogult jó édes atyám, néhai Klein Simon, volt pápai lakos halálának évfordulója alkalmából 1922 november hó 30-án a Diákbizottság nyugtája ellenében 100.000, azaz egyszáz ezer osztrák koronát bárkinek kifizeték. Fogadja Nagyságod mély tiszteletem Klein Tivadar (Wien) XIV., Ulmannstrasse 45. (Brüder Klein.)

— **A Pesti Viktória Gőzmalom Rt.** konszernjéhez tartozó magyarországi nyolc vidéki malom, amelyeknek napi őrlőképessége 75 vagon, alaptőkéjüket és tartalékalapjukat 110.000.000 koronáról 310.000.000 koronára emelik föl. A Pesti Viktória Gőzmalom Rt. alaptőkéjét 40.000 darab új részvény kibocsátásával, amelyből a régi részvényeseknek 5:3 arányban 36.000 darabot engednek át darabonként 5000 korona kamat és költség lefizetése ellenében, 200.000.000 koronával emeli föl, úgy hogy a vállalat alaptőkéje és tartalékai összesen 350.000.000 koronára fognak rugni. A Viktória-konszernhez tartozó, Csonkamagyarország területén kívül levő gőzmalomok 132 vagon őrlőképességet képviselnek.

— **A Magyar Általános Készénbánya Rt.** igazgatósága elhatározta, hogy november 25-ére rendkívüli közgyűlést hív egybe, amelynek javasolni fogja, hogy 62.000 darab új részvény kibocsátása által a társulati alaptőkét 48.4 millió koronára emelje föl akként, hogy minden 2 (kettő) darab részvényre egy új, 1923. szeptemberrel bíró részvény adassék 10.000 korona áron költségmentesen, a fennmaradó 2000 darab részvény pedig a francia részvényesekkel legutóbb Párisban kötött megállapodásból kifolyóan a francia részvényeseknek engedték át a háború alatt kormánytilalom következtében be nem váltott részvénykövetelésükből támasztott igényeik részben való kielégítésére.

Hagymát, dugghagymát, fokhagymát makói prima, vagonkéntben ab Makó vagy Budapest, a legutócsabb napi áron szállítok. Kisebb tételeket 50 kg-os mákokban utánnapl áron. vétel budapesti raktárból. E héten 35 korona kilogrammonként.
KLEIN JENŐ hagyma- és zöldségkereskedő, Budapest, IX., Lónyay-utca 25

— A Nasel osztaléka. Az „Union des Usines et des Exploitations Forestières de Nasic” az 1921—22. üzletévre két svájci frankot állapított meg osztalékul. A hivatalos hirdetmény értelmében a szelvényeket november hó 15-től kezdődőleg a Banque de Paris et des Pays-Bas genfi fiókja és a Hazai Bank Rt. budapesti főpénztára váltja be.

— A Váaspénztár tőkeemelése. A budapesti Takarékpénztár Rt. közli, hogy közgyűlése az intézeti alap-tőkéet 120 millió koronára emelte fel. Befizetés december 1-től 10-ig.

— Helyreigazítás. Kaptuk a következő sorokat: A szekszárdi zsidó hősök emléktáblájáról szóló tudósításunkból tévedésből egy név kimaradt, melynek nem lett volna szabad hiányoznia. Fleischer Béke az, ki nemcsak az ünnepélyen működött közre pompásan, de egész éven át gyönyörű énekével önzetlenül s odaadással díszíti az isztentiszteletet s emeli annak fényét. Előre is hálás köszönet. Kiváló tisztelettel kész hívók dr. Rubinstein Mátyás főrabbi.

— ADOMÁNYOK. E héten beérkezett hozzánk: Tetzés szerinti ki-
osztásra: Olvasatlan aláírás 1000 K, Szekeres Pálné 100 K, Bartók
Ödön 150 K, Fenákel Fanni Endrőd 100 K. — Szentföldi nyomorgók
részére: Özy. Turesányi Jakabné 1000 K, N. N. 50 K. — Zsidó vak ka-
tonák részére: N. I. Amerikai-ut 100 K, Vécsei Ilona 100 K. — Zsidó
vakok Intézete részére: Heimlich Mór és Rónai Armin gyűjtése 500 K.
— Magyar zsidó főiskolai hallgatók javára: Váci Kálmán 2000 K, Hun-
gária cipőgyár és keresk. r-t. üzletvezetői és tisztviselői egy társaság
alkalmából 10.000 K, K. M. 700 K, Deutsch Sándorné 500 K, Rózsa Mi-
hály 2000 K, Kriszhaber Ilonka Jánosfalma 500 K, dr. Lósy Izor Szi-
lvasbahi 100 K. — Bródy Adél gyermekkorház javára: Schossberger
Gyuri szerencsés operációjának évfordulója alkalmából 5000 K. —
Weiss Alice gyermekágyas-otthon részére: Rosenwald Margit 150 K. —
Israelita Aggok Háza javára: Józsefvárosi imaházegyesület 450 K. —
Szegény zsidó tanulók részére: Heimlich Mór és Rónai Armin gyűjtése
500 K, N. N. 50 K. — Israelita Sikezménak Intézete részére: Az „Em-
berbarát” és „Vásári és piaci árusok asztaltársaság” alkalmi imaház-
ban adakoztak: Auspitz Sándor 200 K, Fodor Dezső 200 K, Rosenthal
Hermann 50 K, összesen 450 K. — Ehezű zsidó gyermekek javára:
Heimlich Mór és Rónai Armin gyűjtése 500 K, Tizen egy zugligeti meleg
szobából 600 K, N. N. 50 K, Burger Mihály 200 K, Nádor Henrikné
Keszthely 100 K. — Omike-menza részére: Valentin Józsefné 500 K,
Heimlich Mór és Rónai Armin gyűjtése 500 K, dr. Jellinek Ignác és
Verme Ignác gyűjtése Esztergom. Hozzájárultak: Schrank Béla 2000
K, dr. Jellinek Ignác 5000 K, Szántó Géza 15.000 K, dr. Fröhnef Béla
10.000 K, Strompf Ignác 10.000 K, Eckstein Lajos 5000 K, dr. Popper De-
zső 2500 K, Schwarzer Márk 500 K, Hirsch N. 500 K, Schwarz Lajos
1000 K, Schindlmacher Ignác 1000 K, Eisenstädter 1200 K, Balog László
500 K, Grünhut Arnold 500 K, Kaufmann Lajos 200 K, Berger Zsigmond
700 K, Krammer Károly 200 K, özv. Deutschné 500 K, Hermann N. 200
K, Kelemen Sándor 200 K, dr. Bíró Dezső 500 K, Kardos Jenő 200 K,
Scheiber Rezső és társa 1000 K, Király Mór 400 K, Frankl József 2000
K, Patrics Zsigmond 500 K, dr. Galgóczy Armin 500 K, Klein Gyula 200
K, Mahler 100 K, Marmorstein Mór 1000 K, Székely Vilmos 1000 K,
Dux Gyula 500 K, Váradi Géza 500 K, Haber Géza 1000 K, Fleischmann
Mór 1000 K, X. Y. Z. 1500 K, Kemény Lajos 1000 K, Kuhn Gábor 1000
K, Rosenberger Samu 500 K, N. N. 1000 K, Weisz N. 500 K, Loránd
Sándor 500 K, Löwy Lajosné 500 K, Löwy Lajos 2000 K, Steiner István
200 K, Vadász Ernő 200 K, Gerő Samu 1000 K, Kerényi Izó 100 K, Mi-
selbach Ede 100 K, Löwinger Vilma 500 K, Porgesz Béla 500 K, dr. W.
S. 400 K, Lenkei Emil 500 K, Eckstein Simon 1000 K, Kardos Jenő 100
K, Galambos József 200 K, Dobó László 1000 K, Israelita nőgyűjtő 2000
K, Markovits N. 1000 K, Vajda Armin 1000 K, Klein Sándor 500 K,
Schwarz Pál 2000 K, Porgesz Sándor 100 K, Schwarz Jakab 100 K,
Bauer testvérek 200 K, Kinszker N. 200 K, N. N. 100 K, Stern Sándor
1000 K, összesen 85.600 K, Veszprémi izr. hitközség templomadomá-
nyok dr. Spitzer Mór hitk. elnök útján 3 diák ellátására 36.000 K, dr.
Nadas Lipót 150 K, Gyulai izr. hitközség templomadományok hitk.
pénztárnok útján 27.800 K. — Zsidó fiúnyaház részére: Józsefvárosi
imaház-egyesület templomadományok 1170 K. — Debreceni zsidó menza
részére: Veszprémi izr. hitközség templomadományok dr. Spitzer Mór
hitk. elnök útján 7020 K. — Nyomorba jutott családoknak: N. N. 50 K.
— „Hanna” gyermekvédelmi egyesület részére: Schwarz Sidy 500 K.
— Zsidó nélkülöző internáltak részére: Heimlich Mór és Rónai Armin
gyűjtése 500 K, Józsefvárosi imaház-egyesület templomadományok 900
K, Grossmann Jolán gyűjtése egy zsúr alkalmából 1500 K, Weisz Fül-
öpné 100 K, Fischer Gyuláné Győr 250 K, Schwarz Sidy 500 K, Mérei
Dezső 500 K, dr. Balázs József 1000 K, özv. Heim Adolfné 200 K, Weisz
Fülöpné 100 K, Német Lajos 500 K, Tizen egy zugligeti meleg szobából
500 K, Nagy József Törökzentmiklós 300 K, Knoll Márta 300 K. —
Külföldön tanuló magyar zsidó főiskolai hallgatók javára: Heimlich
Mór és Rónai Armin gyűjtése 1000 K, Grünbaum Jakab 1000 K, Az
„Emberbarát” és „Vásári és piaci árusok” asztaltársaság alkalmi ima-
házában adakoztak: Weisz J. 500 K, Singer Frigyes 500 K, Auspitz S.
100 K, Goldstein Lajos 200 K, Blum M. 50 K, Grósz N. 50 K, ifj. Reinitz
100 K, összesen 1500 K, Isten segits meg bennünket 2000 K, Oppenheim
Erzsi és Grün József gyűjtése eljegyzésük alkalmából 3100 K, Csepeli
izr. hitközség Szimchasz-Tóra alkalmából adományoztak: Weinberger
Miksa 1000 K, Ungár Sándor 1000 K, Halász Alfréd 1000 K, Ilorovitz
Samu 500 K, özv. Marmorstein Jakabné 200 K, Fleischmann Zsigmond
100 K, Berger Adolf 100 K, Fischer Mór 100 K, összesen 4000 K, Weisz
Fülöpné 100 K, Veszprémi izr. hitközség templomadományok dr. Spitzer
Mór hitk. elnök útján 25.000 K, Tizen egy zugligeti meleg szobából 500

Tetőlőtől talpig
(csacsamósi 18 éves kortól)
raház a
Tulipán Gyermekek-otthon
árúháza
DARVAS JENŐ
Koronaherceg-utca 8. szám

Pesti Izraelita Hitközség.

9213/1922.

Vallástársadalmi tanítások a dohány-utcai templomban.

Értesítjük t. hittestvéreinket, hogy a zsidóság magasabb tanainak
minél szélesebb körökben való ismertetése és terjesztése céljából has-
ságnak és orgonával kapcsolatos, sorozatos vallástársadalmi tanításokat
tartunk dohány-utcai templomunkban. Az első tanítást f. évi novem-
ber hó 27-én, hétfőn, délután 5 órakor tartjuk.

Előadó: **Dr. HEVESI SIMON** főrabbi.

SORREND: 1. Héber melódiák. Orgonára alkalmazta és előadja:
Wéhner Géza tanár. 2. Lewandowsky: Zsoltár. Éneklő a templomok egye-
sített nagy énekkara. 3. Előadás. 4. Sufzet: Zsoltár. Éneklő az egyesített
énekkar. 5. Héber melódiák. Orgonára alkalmazta és előadja: Wéhner
Géza tanár. A szóból éneklő Lazarus Adolf főkántor. — Az énekkart ve-
zeti Burger Lajos főtáncos. Az ajtóknál urnák lesznek és t. hittestvé-
reink tetszésük szerint adományozhatnak jótékony célra. Ez alkalommal
a külföldön nyomorgó magyar-zsidó egyetemi hallgatók javára gyűj-
tünk. Testvéreink jöjjetek el a templomba. Bpest, 1922. november hó.

A pesti izr. hitközség előjárósága nevében:

dr. Gábor Gyula, dr. Loderer Sándor, dr. Elenberg Salamon,
főtitkár, elnökh. szertart. előjáró, a kult.-szoc. ügyoszt. előj.

SOPRONYI és KUNDLER

Bank és Pénzváltóház

Budapest, VII., **Baross-tér 19.** (Keleti p. u.-nál, Arany Sas szálloda
épületében.) Telefon: József 16—12. Mindennemű külföldi és idegen
pénzeket, csekkeket a budapesti értéktőzsde árfolyamán vesz, elad és
bevált. Tőzsdén megbízások és külföldi átutalások
legpontosabban eszközölhetnek.

BUTOR olcsóbb és jobb mint bárhol, szolid
kiszolgálás, díjtalan csomagolás
BEHR műasztalos **Andrássy-ut 60.**
Csengery-utca sarok. Fiókküzet nincsen.
!!! Ügyeljen a címre!!!

KELETI J. BUDAPEST, IV. kerület,

Koronaherceg-utca 17. szám.

Gyárt legkülönbözőbb kivitelben: műlabákat, műke-
zeket, sörvítőket, hasikőket, gummi-görbésér-
harisnyákat stb. Dús választék az összes betegápolási
gummiárúknak és műszereknek.

Glaser Mihály szücsmeister.

Kész szőrmeárú raktára

Budapest, VI., Izabella-utca 68. szám. (Aradi-u. sarkán.)

Átalakítás, javítás, szőrmefestés, nyers-
bőr kikészítés. — Vadbőröket vásárolok.

Kóser baromfi-árusítás.

Tisztelettel értesítem a nagyérdemű hitsorsosokat, hogy a
pesti izr. hitközség által ellenőrzött kóser baromfi-áru-
sítást a Hunyadi-téri vásárcsarnokban rém ruházta át.

Tisztelettel **GROSZ SIMONNÉ** 146. sz. hely.

Petróleumos,

Legszebben és leggyorsabban

olajos és egyéb fa- és vashordót magas napi áron vesz
Nordkereskedelmi R.-T. Budapest
IX., Soroksári-út 116. Telefon: József 50—92.

festenek és tisztítanak **Engel Testvérek** műfestő és vegytisztító-gyára, női
és szöveteiket. Főüzlet: VII., Sip-utca 11. Telefon: József 126—14

K. Steiner Miklós 1000 K., Darakezsi Ima-egyesület templomadóományok 1500 K., dr. Simon Müller Yonkers N.-Y. 5 dollár, Elek Magda IV. polg. isk. növendék gyűjtése 1162 K., dr. F. G., D. A. és K. V. 2500 K., „Pester Lloyd” adománypénztára útján 22.450 K., Fischer Gyuláné Győr 250 K., K. M. 200 K., dr. Ney Józsefné Siófok atyja halálának évfordulójára alkalmából 200 K., Kardos M. 400 K., dr. Nádas Lipót 150 K., Weiser József fakerekedő Özd 2000 K., Weisz Simon Alap fia szerencsés felgyógyulása alkalmából 200 K., Radó Endre, Radó Magda és Lapesel Klári által rendezett házimulatság jövedelme 1730 K., Egy hitű zsidó 1000 márká, 2 o. K és 20 m. K., Schwarcz Sidy 500 K., Kaufmann Béla főfelügyelő Kőbánya 1000 K., Farkas Henrik Győr 1000 K., özv. dr. Székely Dezsőné Rákospalota 2000 K., N. B. 100 dinár, Gyulai Izr. hitközség templomadóományok Schön Vilmos hitk. pénztárnok útján 27.800 K., Állásnélküli magántisztviselő 100 K., — Józsefvárosi nyomorakció részére: Spitzer Frigyes 300 K., Schiffer Márton Nagykörös 500 K., Maradvány az előző akcióból 220 K., Állásnélküli magántisztviselő 50 K., — Wieni magyar zsidó iskolák hallgatók javára: Dr. Lichtenstein Salamon 3000 K., Halász Elek nyng. máv. felügyelő egy 250.000 osztrák koronáról szóló csekk, Weisz Sándor vasnagykerekedő 500 K., Vágó Gyulika 1000 osztrák korona, N. I. Amerikai-ut 100 K., Brück Károly igazgató 50.000 osztrák korona, Hermann Gyuláné 500 K., Schmideg Hermann Körmend 500 K., Pápai Laura Pécs havi hozzájárulás 1000 K., Kertész Sándor templomadóományok a Concordia inaház-egyesületnél Fejér Gyula pénztárnok útján 50.000 osztrák korona, N. N. a „Pester Lloyd” adománypénztára útján egy utalvány 100.000 osztrák koronáról. — Engelhardt Jolán részére: Lieblich Marika Bars. 150 K., — Talaud Tóra-egyesület részére: Schlesinger 500 K., — Stein Lipót részére: Leinberger Vilmosné 500 K., — Schreiber Aladárné részére: Valentin Józsefné 500 K.

— Hibaigazítás. Lapunk legutolsó számában Hajdu Jenő Pál fiának brisz miloh-ja alkalmából adományozott összegek tévesen „Jarnic-vohja” alkalmából lett közölve. Ez alkalommal Krausz Márk szintén 1000 koronát adományozott az éhező zsidó gyermekeknek.

— Az Egyenlőség ruhaakciója. Szegényeink, az internáltak és a zsidó gyermekek részére a héten lapunknak a következő szeretet-adományokat küldték: Molnár Magda használt ruhanemű, Erdős-Bandi és Tibi gyermekruha, Zeisler Lajos Szeged 1 csomag cipő, Glück Szilárdné Apátfalva ruhanemű, Móróné Schönteid Ida használt ruha, Halmos Zsigmond Újpest használt ruhanemű, Pfeiffer Géza és Weisz Miksáné Zsámbék ruhanemű, Hermann Gyuláné használt ruhanemű, Halmos Mór Miskolc használt ruhanemű, Román Klárka III. oszt. növendék Kalocsa használt ruhanemű, László György ruhanemű, Kohn és Fischer Újpest 2 pár cipő, 5 drb. trikó, 5 drb. fejkötő.

Főszerkesztő: Dr. Szabolesi Lajos.
Felelős szerkesztő: Dr. Gedő Árpád.
Felelős kiadó: Gáspár Márk, igazgató.

FELHÍVÁS

a budai zsidó hitközség tagjaihoz

Szeretett Hittestvérek!

Néhány héten belül lejár a budai hitközség képviselő-testületének mandátuma. Ismét felmerül tehát a kérdés, hogy a hívek kiknek kezébe tegyék le az eklézsia sorsát. Soha valóságosabb időket nem ért Buda zsidósága; nemcsak hazánk és ezen belül különösen hittestvéreink szomorú helyzete folytán, hanem külön még azért is, mert míg más hitközségekben csak az ad gondot a vezetésre hivatottaknak, hogy miképpen tartassák fenn kellő anyagi eszközök híján a jobb időkben létesített kulturális és népjóléti intézményeket, addig a budai híveket az a nehéz feladat is nyomja, hogy évtizedek hihetetlen mulasztását pótolva, mit teremtsenek előbb: templomot-e, mely a XX-ik század, valamint az esztétika igényeinek megfelelő, iskolát-e, amelyre a jelenlegi viszonyok között fokozott szükségünk lenne, kórházat-e, melyben a vallási törvényekhez szigorúan ragaszkodó beteg otthonosan érezne magát? És még tovább is folytathatnók a kérdéseket, mert hiszen köztudomású, hogy az ország népességére nézve második hitközségének egyetlen intézménye sincsen és immár a becsület kérdésének mondható, hogy mindezek végre megteremtessenek.

A helyes irányba való terelődés első biztató jele azt volt a legutolsó tisztújítás alkalmával, hogy sikerült egy olyan kiváló egyéniséget vezérül megnyernünk, akiben hazafiság és a felekezeti élet felvirágoztatása iránt fogékony szív és elme a legritkább harmóniában egyesülve, s akinek támogatására alkalmas előjáróságot is rendelt ki a hitközség képviselőtestülete. Most pedig következzen el az, ami a tespedés hosszú korszaka után egyesegyedül háríthatja el a további tengődés lealázó helyzetét.

Erkölcsei, kulturális és anyagi tekintetben ahg van hitközsége hazánknak, mely a budai eklézsia tagjainak növekedni tudna. Csak az kell, hogy a tagokból hívek legyenek, akik érzésben és áldozatkészségben szervesen bekapcsolódnának a hitközségnek úgy vallási, mint kulturális életébe. Ha ezt elértük, akkor a kríkus gazdasági viszonyok

ellenére is meg fogjuk valósítani a templomot, az iskolát, a kórházat, az aggok menedékházát, az árvaházat, szóval mindazt, ami nélkül hitközségünk ezentúl sem lesz egyéb, mint a legszükségesebb rituálék elvégzésére s ezen vallási funkciók költségeinek kivetésére, behajtására és szétosztására alakult speciális adóhivatal.

A benső hitközségi élettől és hitélettől eddig távolmaradt, sőt részben mesterségesen távoltartott igen értékes elemek megnyerésének azonban csak egy módja lehet s ez az, ha a budai zsidó hitközséget alaposan reorganizáljuk, aminek pedig ismét az az előfeltétele, hogy mindenekelőtt a községi képviselőtestület ne csupán a két-háromszáz főnyi eddigi érdeklődő köréből rekrutálódjék, hanem a váltógazdaság elveit is szem előtt tartva, új és új érdekköröket vonjunk be a nagy munkába, mely reánk vár.

Lelkesítsük erre a munkára valóban hivatott szellemi és anyagi tekintetben kiváló, de szerényen visszahuzódó férfiakat, mert a közügyek élére a pusztá érdeklődés és jóakarát még nem kvalifikál senkit.

Ennek a nagy célnak érdekében tömörültek az alulírottak és minden tőlük telhetőt meg fognak tenni, hogy a budai zsidóság a legközelebbi választások alkalmával olyan képviselőtestületet kapjon, mely úgy a maga egészében, mint egyes tagjaiban is hű kifejezője legyen a budai hívek többségét visszatükröző társadalmi és kulturális nivónak, s amely képviselőtestület mindenképpen alkalmas lesz a hiányzó intézmények fokozatos megvalósítására.

Bizalommal fordulunk tehát a szeretett hittestvérekhez, hogy bennünk ebben a törekvésünkben támogatni és a legnagyobb körültekintéssel egybeállítandó jelölés alapján a választási urnánál minél tömegesebben megjelenni sziveskedjenek. Nagyobb érdeklődés hiányában lehetetlen lesz a regenerálásra irányuló tervek megvalósítása, mert hiszen köztudomású, hogy a hívek túlnyomó részének közömbössége idézte elő Budán az emancipációt követő öt évtizeden át azt, hogy egy-egy választás alkalmával a szavazati jogokkal élő polgárok száma alig haladta túl a jelöltek számát, úgy hogy mindannyiszor, vagy legtöbbször csak egy szerény csoport nyomta rá a választási aktusra akaratának bélyegét. És ez a körülmény idézte elő azt is, hogy egy általános bizalom és tekintély, valamint társadalmi kapcsolat híján levő csoportnak, mely a vezérést magához ragadta, a rajta kívül állók sem adományokkal, sem alapítványokkal nem álltak rendelkezésére.

Kérünk mindenkit, aki nézetünket osztja, jelentse be csatlakozását levélben a „hitközséget újjászervező párt”-nak, melynek levelezését Edelmann Henrik ur, hittestvérünk lesz szíves kezelni, akinek nevére és címére, Zsigmond-utca 38. sz. intézendő minden levelezés. Egy erre alkalmas időpontban, közvetlenül a választások előtt, leszünk bátrak a tisztelt hittestvéreket nagyobb érdekeltségre meghívni, hogy alkalmuk nyíljon nézeteiket kifejezésre juttatni és úgy a jelöléseket, mint az újjászervezés irányelveit megvitatni.

Budapest, 1922. évi október hóban

Testvéri üdvözléssel:

a „Hitközségi újjászervező párt”
előkészítő bizottsága.

Alapi Béla,
Adám Gyula,
Baróti Samu,
Dr. Bán Zoltán,
Barány Oszkár,
Dr. Berényi Sándor,
Csérhát Miksa,
Darvai Armin,
Dibó Jenő,
Duschák Andor,
Edelmann Sándor,
Gans Armin,
Dr. Geréb József,
Dr. Goldzieher Károly,
Guth Pál,
Haas Lajos,
Dr. Hazai Béla,
Dr. Heller Bernát,
Hegedűs György,
Horovitz Arnold,
Jakab Dezső,
Kardos Béla,
Kátona Gyula,

Kiss J. Jenő,
Kramer Adolf,
Kovács Béla,
Lőw István,
Márcs Salamon,
Miklós József,
Molnár Vilmos,
Neumann Béla,
Róna Ignác,
Rózsa Farkas,
Sajó József,
Salyó József,
Dr. Schulmeister Márton,
Spányi Sándor,
Schall József,
Tárnoki Mór,
Vajda Henrik,
Vágó Mihály,
Dr. Weber Adolf,
Weisz Jakab,
Wittenberg Iganc,
Wüheim László.

TANULÓTV alvált lakás, teljes
ellátás, fiatal házaspár. Záró,
nyelvtanul. Jelige: „Csakdicsa”.

APRÓ HIRDETÉSEK

Hirdetési díjazás: Minden szó egyszeri beiktatása 15 K, vastagon szedett betűkből 30 K. Apró hirdetések felvétele: Lipót-körut 26. Jeligés levelek keltős borítékban ugyanoda intézendők. Apróhirdetések előre fizetendők.

HÁZASSÁG

URI KÖRÖK házasságközvetítője Fischer. Ajánlata komoly és megbízható. Megbeszélés mindennap 9-6-ig. Telefon József 129-51. Dohány-utca 68. 3161

BÁNYATULAJDONOS, 34 éves, gazdag uriember, aki téli hónapokban fővárosban huzamosabb ideig tartózkodik, vagyonszállásból nőülne. Megbízva Fischer, Dohány-utca 68. 3161/I.

FÜVÁROSI, 58 éves, dúsgazdag uriember, önálló vagyonnal rendelkező, szép, intelligens urat feleségül venne. Megbízva Fischer, Telefon József 129-51. 3161/II.

HARMINC MILLIO magyar koronával, esetleg nagyobb ingatlannal férjhez adnám fiatal, művelt, szép leányomat régi, jómódú családból való, önálló nagykereskedő, gyáros vagy földbirtokoshoz. Megbízottam Fischer, Dohány-utca 68. 3161/III.

SÖGORNÓMET hatmillióval férjhez adnám 33-40 éves, intelligens, megfelelő egzisztenciájú uriemberhez. Bővebbet megbízottam: Fischer, Dohány-utca 68. 3161/IV.

NAGYOBB birtokon gazdálkodó, jómódú uriember nőülne. Megbízva Fischer, Telefon József 129-51. Dohány-utca 68. 3161/V.

VAGYONOM, valamint jövedelemmel, örökösökkel, régi, jömenetelű, elegáns üzletem és örökösök van. 21-30 éves, jó családból leányt vagy gyermeket asszonyt megfelelő hozománnyal feleségül vennék. Megbízottam Fischer, Dohány-utca 68. 3161/VI.

TÁRSASÁGBELI uriaszony legdiszkrétebb módon közvetít házasságokat. Doktor, Rákóczi-ut 64., II. 20. Főlepcsőház. Telefon: József 73-93. 2861

MAGAS ÁLLÁSÚ hivatalnoknő hugomat férjhez adnám jobb állású hivatalnokhoz. Jelige „Hozomány, kelengye”. 4630

TEKINTÉLYES zsidó családból származó 42 éves egyenlő nagybirtokos házasságra. Gazdálkodást érti. Jelige: „Jellemes”. 4083

KÖZÉPKORU, izraelita vallású, özvegy ember vagyok. Önálló és szénnagykereskedő. Keresem oly finomlelkű urat (asszonyt vagy 30 éven felüli leányt) ismerettségét, ki hozományával vállalkozáson kívül-ülésemhez hozzájárulna. Dohány-utca 68. Jelige: „Egyszerű”. 4082

HÁZASSÁG céljából egy negyven év körüli, jellemes, vallásos, művelt keresek lelkierővel megerősített leányrokonom részére. Hozomány 2 millió korona és gazdag kelengye. Kereseti alkalom is lehetséges. Ha hivatalnok, egy huzamosabb segély naputálakban. Irásbeli jelentkezés „Babbi” jelíggel a kiadóba. Diszkrét biztositat. 3111

BENŐSÜLHET intelligens szabó egy több, mint husz éve fennálló szabóüzletbe. Levelek „Ideális 1922.” jelíggel kérek a kiadóba. 4090

HÁZASSÁGOT utólagos honoráriummal közvetít Neményi, Erzsébetfalva, Kossuth-utca 16., válasszbélyegre. 3130

BENŐSÜLHET negyven év körüli intelligens, lehetőleg diplomás, izraelita nagyobb városban, közel Budapesthez, berendezett lakással, nagyobb szőlőbirtokkal. Leveleket „Kozmoly” jelíggel Hegyi hirdetőjébe, Király-u. 67. 3149

HUSZONEGY éves, zeneértő, iparral bíró, jó gazdasszony leányomat férjhez adnám vidékre is önálló férfihoz, kinek lakása van. Hozomány 500.000 K és kelengye. Jelige: „Egyszerű”. 4088

KERESEK szakértő vendéglőst izraelita, egyedül álló, intelligens, 45 éves özvegy nővérem részére, kinek vidéken saját házában jó forgalma vendéglője van. „Szorgalmas 3161” jelíggel. Ügynökök kíméljenek. 3164

HARMINCNYOLC ÉVES, érettségizett, művelt, vagyonszállású nagykereskedő nőülne szigorúan ortodox családból, 6-7 millió hozománnyal. Hozzáértőzők megkeresését „Nagykereskedő” jelíggel kérem a kiadóba. 4092

SZERÉNY igényű, idősebb hajadon kevés hozománnyal idősebb urhoz, gyermekes özvegyhez nőül menne. Jelige: vallásos. 4098

FÉRJHEZ ADNÁM intelligens, művelt, kétmillióval, 35.000 korona havi jövedelemmel, kelengyével rendelkező rokonomat megfelelő pozícióban levő, korrekt uriemberhez. Leveleket „Árva” jelíggel Sikrayhoz, Vilmos császár-ut 33. 4104

HARMINCHAT ÉVES fővárosi kereskedő magához megfelelő korú élettársat keres nagyobb hozománnyal. Jelige „Komoly 26” a kiadóba. 4102

ÖNÁLLÓ izr. szabónő férjhez menne jobb iparozóhoz, özvegy ember is lehet, esetleg gyermekkel. Jelige: „Hozományom nincs”. 4100

OKTATÁS

KERESEK egy intelligens ortodox zsidó leányt vagy fiatalembert 6-7 éves két kis fiam mellé héber- és németoktatásra. Falun, külön szoba, rituális ellátás. — Ajánlatok fizetés megjelölésével címenre: Plassner Zsigmond uradalmi intéző Bodrogolaszi, Zemplénmegye. 3115

FRANCIÁT, németet, hébert rövid időn belül megtanulhat külföldön járt tanárnál. Cim: Schlesinger, Sip-utca 11., I. 9. 4073

3 ÉVET német egyetemen végzett és szigorlatozott műegyetemi hallgató, ki franciául és angolul is beszél, pár óra tanítást vállal. — Cím: Blum, Garay-utca 34., II. 17. 420

ELVÁLLALOK gimnáziumi, polgári, elemi korrepetálást, valamint szépirost, német, héber (chunais-rási, gemoróh-tósfősz) tanítást, díjazást vagy szigoruan kőszor ebédkosztért. Cim: Silberpusz Péter Kispes, Attila-utca 54. 4103

INTELLIGENS, vallásos nevelőnő keresek két kis gyermek mellé, ki háztartásban is segédkezik. Családtagnak tekintjük. Ickovits Jenő, Tótkomlós. 3177

BETÖLTENDŐ ÁLLÁS

SAKÁCSNÉ, aki kőser főzésben jártassággal bír és a háztartásban segédkezik, felvétetik Róvész Lajos Debrecen, Ferenc József-ut 75. 3084

HÁZVEZETŐNÖKET, házikasszonyokat ajánl Hagenauer Irodája, Tisza Kálmán-tér 3. 4028

INTELLIGENS, komoly háztartásnőt, ki főzést és 13 éves leányomnak nevelését vállalja, alkalmaznak. Fischer papirkereskedő, Miskolc. 3140

FŐZNI tudó izr. kasszonyt, ki háztartásban segédkezik, keresek. Durva munkára van leány. Családtagnak tekintetik. Ajánlatokat fizetési igényekkel Lenorovits Mór-nak, Sátorajhajhely. 3146

NEMET kasszonyt keresek 7 éves leánykám mellé. Ajánlatok: Reich József Debrecen, Hatvan-utca 23. 3143

TANONC ékszerészhez fizetéssel felvétetik. Berger ékszerész-műhely, Párisi-utca 1., III. 18. 4086

MUNKASZERETŐ fiatal zsidó főszerep segédet keresünk azonnali belépésre. Lakásról, ételről gondoskodunk. Szombaton zárva tartunk. Ajánlatok bizonyítványokkal Bergl Mór és Társa céghez Kiskunhalas küldendők. 3148

ELSŐRANGU himnuszokot felvez Székely fehérneműüzlet, IV., Karmayer Károly-utca 2. 3152

JÓ MEGJELENÉSŰ, 30-40 éves szakavatott egyén, ki a fűszer- és rövidáru szakmában jártassággal bír, a vevők látogatása és az áruk bevásárlásában gyakorlata van. nagykereskedésben al-landó alkalmazásra keresetlik. — Részletes ajánlkozások „Vidéki II. B.” jelíggel a laphoz kéretnek. 3165

PERFFKY gyors- és gépiró v. gépiró több évi gyakorlatlással al-landó alkalmazásra gyarmatáru nagykereskedésben felvétetik. — Ajánlkozások a kor és igények megjelölésével „Tiszántul 21” jelíggel a laphoz küldendők. 3166

KERESEK egy megbízható, izraelita, középkorú leányt vagy asszonyt, ki háztartás vezetését, fehérneműáruvitást vállalja. Család van. Weiser Miksa Győr, V., Klózar-u. 11. 3167

BERLINBE vallásos, zsidó helyre zsidó szakácsnő keresetlik. — Jel-letkezés: Andrássy-ut 3., III. 8. 4105

MAGAS fizetéssel keres orth. kőser háztartásához mindenek zsidó szakácsnét kis családhoz. Jó bánásmód biztosítva. — Alexander Adolf Békéscsaba. 3171

TANULÓ, Pesten lakó, izr. val-lású, jobb család gyermeke, for-galmas szövet- és vászár-áru üz-letbe felvétetik. Böhm Oszkár, Rá-kóczi-ut 8. 4091

HÁZVEZETŐNŐ, ki önállóan főz és varráshoz ért, három gyermek mellé polgári családhoz felvétetik. Nagyfuvaros-utca 16., II. 20. Ta-lálható 12-1 óra között.

NEMETUL tudó zsidó kasszony egy 2 és fél éves fiúcska mellé azonnal felvétetik. D. e. 9-12-ig. Rózsa-utca 43., I. 7. 4097

KÉT kis gyermek mellé jobb leány vagy asszony nappalra felvétetik. Deutsch, Vörösmarty-utca 6., II. 17. 4096

JOBB mindenek főzőnő, ki önál-lóan takarít és főz, kis családhoz felvétetik. Deutsch, Vörösmarty-utca 6., II. 17. 4097

ADÁS-VÉTEL

FREGOLIA szabadalmazott ruha-száritó bármilyen méretben hosz-szabbítható. Készen kapható és felelősséggel felszereltetik. Bres-lauer asztalosmester, Hunyadi-tér 7. szám. 2076

NAGY HIÁNY régi műfogakban, platinában és aranyban, tehát legdrágábbban veszem. Gross An-tal, József-körut huszonhárom, félmelet 1. 2400

VASBUTORT, RÉZBUTORT, gyer-mekágyat, gyermekkoszt, sod-rony ágybetétet, matracokat leg-olcsóbb gyári áron szállít Klein Gyula és Társa vasbutorgyár, Doh-utca 53. sz. (Erzsébet-körut mellett). 2745

SZEP, jó és finom parókák legolcsóbb forrása Blau Malvin, Ki-rály-utca 3. 2997

PERZSA, silkinkabátokat, háló-seket, használtat veszek, cseré-lek. Király-utca 1., Berger, utca: születészet. 3073

PAPLANJA csak akkor lesz szép, jó és olcsó, ha Dorschovitz pap-lankészítőnél vásárolta. VII., Ga-ray-utca 43. 3116

VASÁGYAK, rézgyak, gyermek-ágyak, sodronyágybetétek, gyer-mekkoszt legolcsóbban beszeréz-hetők Klein Adolf gyárában. VIII., Madách-utca 34. Bava-s-utca mellett. Telefon József 90-69. Javítások és fényezés mérsé-kelt áron. 3127

KÜLÖNFÉLE

JUMPER és kosztümkabát har-golást legújabb divat szerinti, megrendelés után, legszebb ki-vitelben vállalok. Cim: Bergsmanné, Hernádi-utca 24., I. 15. 4089

HIBÁS női, férfiruhaneműekért, fehérneműekért, cipőkért hához jövök. Springer, Vasyári Pál-utca 9. földszint 5., vagy I., Szarvas-tér 6. 4013

ELTÉVEDT ezüstszerű galamb, ballában karkával. Kellő igazolá-sal átvehető József-körut 23., III. 18. 746

Fájdalommentes foghúzás
narcosissal. Fogsorok szápadlás nélkül a fog-
narcosissal. jobb kivitelben és jutányos áron.
Dr. Strelinger Viktor fog- és szájbeteg-
ségek szakorvosa.
Budapest, VII., Rákóczi-ut 12. sz. (Sip-utca sark.)